

SLOVENSKI vestnik

Letnik XXIII.

Celovec, petek, 19. Julij 1968

Štev. 28 (1362)

Češkoslovaška še vedno v središču pozornosti

Spremembe v ČSSR so povsem njena notranja zadeva
Predsednik Tito o dogodkih v Češkoslovaški

Dogodki v Češkoslovaški, predvsem pa razvoj odnosov med Češkoslovaško in nekaterimi drugimi socialističnimi državami, so še vedno v središču svetovnih političnih dogajanj. Razvoj dogodkov v zadnjih dneh je bil res tak, da je nudil dovolj snovi za vse mogoče kombinacije, namigavanja, predpostavljajanja in politične špekulacije, predvsem pa senzacionalizma. K temu je po svoje prispevala še tajnstvenost, s katero se je ovil takomenovani varšavski sestanek šefov partij in vlad Bolgarije, Madžarske, Poljske, Nemške demokratične republike in Sovjetske zveze ter do zadnjega odprto vprašanje, ali bodo sovjetske čete, ki so sodelovale na zdnjih manevrih Varšavskega pakta, zapustile Češkoslovaško in če, kdaj!

V zadnjih dneh se je polajaj vsaj nekoliko razjasnil. Ne toliko, da bi ne pustil odprlih vrste pomembnih vprašanj in bolj okrog Češkoslovaške kot v njej sami. Sicer pa bo najbolje, če si ogledamo dogodke po vrsti.

Kratko sporočilo po sestanku v Varšavi je mnogo preskopo, da bi lahko iz njega razbrali bistvo pogovorov in stališč šefov partij in vlad petih socialističnih držav, čeprav ni dvoma, da je bil sestanek sklican predvsem z namenom vplivati na notranji razvoj v Češkoslovaški. Sporočilo namreč samo na kratko ugotavlja, da so na sestanku proučili stvari, ki zanimajo vse države udeležene in da so izrazili željo po nadaljnji krepitvi bratskih odnosov in socialističnega sistema. Dalje je v sporočilu rečeno, da so udeleženci sestanka posvetili posebno pozornost aktivizaciji agresivnih imperialističnih sil, ki skušajo z diverzijo oslabilo socialistično ureditev v nekaterih državah in oslabilo idejne in zavezniške vezi med socialističnimi državami.

Kdor zna vsaj nekoliko brati med vrsticami raznih diplomatskih aktov, mu ne bo težko razumeti, da se te ugotovitve nanašajo predvsem na Češkoslovaško, pri čemer pa ostane seveda vprašanje katere so tiste reakcionarne in kontrarevolucionarne sile, o katerih mnogo piše tisk nekaterih vzhodnoevropskih držav, predvsem pa Sovjetske zveze, in pri tem ponuja pomoč in podporo naprednim krogom v Češkoslovaški. V tem pogledu se stališča petih vzhodnoevropskih držav brez dvoma bistveno razlikujejo od stališč češkoslovaškega vodstva in verjetno ni pretirana trditev, da so to prav tiste sile, v katerih vidi češkoslovaško vodstvo in večina češkoslovaškega ljudstva tiste dejavnike, ki se zavzemajo za ustrezni in zaželeni družbeni napredek.

V enako tančico tajnosti je za zdaj zavito tudi skupno pismo, ki so ga z varšavskega sestanka poslali centralnemu komiteju KP Češkoslovaške, vendar pa temelji verjetno na istih ugotovitvah kot članki, ki so bili v zadnjih dneh objavljeni v sovjetskem, vzhodnonemškem in poljskem tisku in ki izražajo nezaupnico procesu prepovedi na Češkoslovaškem, češ da dopuščajo nevarno akcijo kontrarevolucionarnih sil.

Ni dvoma torej, da je Češkoslo-

vaška še vedno pod močnim pritiskom in da je mogoče v tem pogledu narediti celo nekatere paralele s prosulo resolucijo informbiroja leta 1948 proti Jugoslaviji in v določenem pogledu tudi pozneje proti Madžarski. Ta pritisk brez dvoma še povečuje počasno umikanje sovjetskih čet iz Češkoslovaške, saj ima razno zavlačevanje umika izrazit politični karakter. Za udarno moč sovjetske armade bi bilo brez dvoma zelo žalostno, če bi bila dejansko tako slabo pokretna, da bi potrebovala toliko časa za vrnitev.

Ob vsem tem se v Pragi, razumljivo, postavlja kot glavno vprašanje, ali je treba pričakovati še nadaljnje akcije petorice — o tem skoraj ni mogoče dvomiti — in kakšne bodo. Ali je treba res pričakovati ostrejšje politične ali celo kakšne druge ukrepe, ali pa bodo v teh deželah spoznali dejansko stanje v Češkoslovaški, njeno politiko in njena gibanja.

V takšnem položaju so bile Pragi brez dvoma zelo dobrodošle razne izjave in izrazi solidarnosti,

predvsem pa izjava jugoslovanskega predsednika Tita, v kateri je predvsem poudaril, da v Češkoslovaški ni ogrožen socializem, prav tako pa tudi svoje prepričanje, da v Sovjetski zvezi ni toliko kratkovidnih ljudi, ki bi šli na politiko sile pri reševanju notranjih vprašanj v Češkoslovaški. Določeno solidarnost do razvoja v Češkoslovaški je v zadnjih dneh pokazala tudi Madžarska in nekatera poročila pravijo, da se je treba prav prizadevanju madžarske delegacije na sestanku v Varšavi zahvaliti, da pismo Centralnemu komiteju Češkoslovaške ni tako ostro, kot je bilo pričakovati. Izraze solidarnosti pa je CK KP Češkoslovaške sprejel tudi od KP Italije, Francije in drugih.

Ostane samo še vprašanje ali so v Češkoslovaški na delu sile, ki bi želele njen razvoj odvrniti od socializma. Brez dvoma so, vendar ni verjetno, da bi bile tako močne, da bi lahko razvoj dogodkov v Češkoslovaški obrnile v drugo smer. Izrazi solidarnosti in podpore, ki jo dobiva od najširših množic sedanje partijsko in državno vodstvo Češkoslovaške potrjujejo prepričanje, da gre v Češkoslovaški dejansko za proces liberalizacije in demokratizacije, toda zvestobe socializmu. Tragika spora s Sovjetsko zvezo in nekaterimi drugimi socialističnimi državami pa je prav v tem, da tega razvoja nočejo razumeti in da njihova stališča služijo predvsem stalinističnim in etatistično birokratskim silam v Češkoslovaški, ki se danjemu razvoju zoperstavljajo.

Dunaj želi pogajanja z Rimom o Južni Tirolski

V ponedeljek je bila v Innsbrucku konferenca o vprašanju Južne Tirolske, ki so se je udeležili med drugimi tudi avstrijski zunanji minister dr. Waldheim ter oba deželna glavarja Severne in Južne Tirolske Waldner in dr. Magnano.

Glavni namen konference je bil določiti stališča Avstrije glede Južne Tirolske po formiranju nove italijanske vlade. Kljub temu, da sedanja italijanska vlada, ki jo vodi premier Leone, v parlamentu nima velike večine in je zaradi tega njen maneverski prostor v političnih odločitvah razmeroma majhen, bi si želela avstrijska vlada predvsem prek neposrednih pogovorov med obema vladama približati južnotirolsko vprašanje rešitvi. Kot prvi korak na tej poti bi naj obnovili pogovore med strokovnjaki, ki so jih prekinili lani v jeseni. Če bodo ti pogovori plodni, bi jih lahko takoj nadaljevali na ravni zunanjih ministrov.

Kot je bilo slišati v Innsbrucku bi lahko prišlo do neposrednih kontaktov med Dunajem in Rimom že v sredini avgusta, se pravi prej, preden bi se avstrijska vlada odločila za novi korak v zvezi z Južno Tirolsko pri Organizaciji združenih narodov. Šele po pogovorih med Avstrijo in Italijo bi se Avstrija odločila za nadaljnje korake pri mednarodnih instancah, verjetno pa bo pred tem potreben še en vrhunski sestanek v Innsbrucku. Baza pogovorov 1968, v kateri je Avstrija zavzela stališče do italijanskih predlogov glede zasedanja južnotirolskega „paketa“.

V Innsbrucku menijo, da bi bila tudi italijanska vlada pripravljena obnoviti pogovore o Južni Tirolski, kar sklepajo iz dejstva, da je novi italijanski zunanji minister Medici pred kratkim sprejel tri poslance južnotirolske VP, dr. Mitterdorferja, Hansa Dietla in dr. Riza na pogovore o željah Južnih Tirolcev.

Prvič javno priznanje obstoja beneških Slovencev

Slovinci v Italiji so z zadovoljstvom vzeli na znanje, da je predsednik deželne vlade Furlanije-Juljske krajine dr. Berzanti ob zaključku razprave o programski vladni izjavi kot prvi odgovorni italijanski politik javno priznal obstoj slovenske manjšine v Benečiji.

V svojem odgovoru na pripombe slovenskih svetovalcev k vladnemu programu je med drugim dejal, da so nekateri svetovalci načeli dvoje vprašanj: vprašanje slovensko govorečih državljanov, ki živijo v Furlaniji in vprašanje pristojnosti avtonomne dežele za reševanje vprašanj slovenske manjšine.

Glede prvega vprašanja, je dejal, želim potrditi, da se je deželni odbor obvezal, da bo vztrajno zahteval od vlade, da sprejme primerne ukrepe za vprašanja, ki še niso bila rešena in ki so znatnega in zakonitega pomena za slovensko manjšino, ki živi v tržaški in goriški pokrajini. S tem odbor nikakor ni nameraval zanikati dejstva, da živijo slovensko govoreči državljani tudi v drugih delih Furlanije-Juljske krajine in še toliko manj komurkoli odrekati priznanje pravic. Specifična označitev vprašanj Slovencev, ki živijo v tržaški in goriški pokrajini, je odvisna bistveno od tega, da so se ti izkazali kot resnična in prava narodna manjšina v okviru skupnosti v kateri živijo ter so ponovno predočili svoje potrebe in postavili svoje zahteve.

Glede drugega vprašanja pa je dr. Berzanti v glavnem ponovil, da je za reševanje vprašanj slovenske narodne manjšine pristojna le država. Vendar je tudi poudaril, da namerava deželna vlada v svoji dolžni občutljivosti za dejavno razumevanje zahtev slovenske manjšine delovati za priznanje in uveljavljanje zakonitih pravic slovensko govorečih državljanov, ki živijo v deželi in da namerava deželni odbor zato posredovati pri vladi s tem, da bo učinkovito zastopal potrebe manjšine. V okviru deželnih pristojnosti in že veljavnih deželnih zakonov pa bo deželni odbor nadaljeval s podporanjem dejavnosti kulturnih, skrbstvenih, športnih in razvedrilnih združenj manjšine, je dejal na koncu svojega govora predsednik deželne vlade dr. Berzanti.

De Gaulle: problemi ostajajo

14. Julij, francoski državni praznik, je posvečen spominu na francosko revolucijo in slogi vseh Francozov. V tem smislu so ga Francozi navadno tudi praznovali — s slavnostnim banketom za odličnike v Elizejski palači in rajanjem po ulicah Pariza in drugih mest pozno v noč. Toda letos so prav na dan državnega praznika spet izbruhnili v Franciji nemiri. Mimo Bordeauxa in Besancona je zlasti Pariz pozno ponoči znova doživel majhno ponovitev spopadov med demonstrirajočimi študenti in policijo. Rezultat spopada — 200 zasilženih in 20 ranjenih, od tega 7 policistov. Zjutraj je objavila policija, da je stanje spet normalno. Ali je res!

Po zmagi de Gaulle na zadnjih volitvah je pozornost javnosti veljala predvsem dogodkom v vladni palači in ozadju pri zamenjavi bivšega predsednika Pompidouja s Couve de Murvillem. Bolj jo je zanimalo ali je res de Gaulle odpoklical Pompidouja zato, da bi ga „rezerviral“ za svojega naslednika, oziroma ali je vzrok zamenjave treba iskati v principialnih nesoglasjih med njim in de Gaulle, kot pa v vprašanja, ki so jih postavili majski dogodki. Tako je sedanji položaj bolj podoben trenutnemu zatišju, toda pod mirno površino dejansko še vedno vre. „Problemi ostajajo“ je na prvi seji nove francoske vlade dejal de Gaulle, študenti pa so pri demonstracijah na državni praznik vzklikali: „Stvari se šele začinjajo.“

Junijske volitve so sicer prinesle prepričljivo zmago desnice in poraz leve, vendar niso dale odgovora na vprašanje, kako rešiti probleme, ki so jih postavile majske demonstracije. Še več. V maju je devet milijonov delavcev s štrajki in na tisoče študentov z demonstracijami zahtevalo eno, junijske volitve pa so prinesle povsem nekaj drugega. Povod več za trditev, da je trenutno stanje v Franciji le zatišje pred viharjem, sod smodnika, ki ga lahko zaneti najmanjša iskra. In ne nazadnje je vzrok za to

trditev tudi to, da si mora Francija najprej vsaj nekoliko odpomoči od majskega šoka in velike gospodarske škode, ki so jo povzročili štrajki in ki jo cenijo na 130 milijard šilingov. Novi premier Couve de Murville je v nastopnem govoru poudaril, da je treba vse moči usmeriti v odpravo te škode in da bo trajalo leto in pol, nič pa ni dejal o glavni zahtevi, ki so jo ob štrajku postavljali delavci — o sodelovanju državljanov pri upravljanju gospodarstva in javnega življenja.

General de Gaulle se je sicer izjasnil za uvedbo participacije in nekateri celo trdijo, da je prišlo prav zaradi tega do spora med njim in bivšim premierom Pompidoujem. Toda za zdaj dejansko še nihče ne ve, kaj naj to pomeni. Ustrezne forme bo treba še najti. Bo to storila de Gaullova desnica sama in si verjetno s tem ponovno nakopala nezadovoljstvo delavcev ali pa bo k sodelovanju pritegnila tudi opozicijsko levico? Ta druga solucija je vsaj v sedanjem trenutku malo verjetna, kajti zaradi protilevičarske kampanje de Gaullove unije pred junijskimi volitvami je sodelovanje med vlado in glavno opozicijo skoraj nemogoče. Prav zato pa so glavna vprašanja, ki tarejo Francijo, danes prav tako odprta, kot so bila pred dogodki v maju.

Nezadovoljstvo v gradbeništvu

Investicijska dejavnost v Avstriji naprej popušča. To resnico najbolj potrjujejo poročila, ki prihajajo sredi leta — torej v času, ko je v gradbeništvu sezona na višku — s strani gradbenih podjetij in industrije, ki dobavlja gradbeni material in drugo blago, ki je pri gradnjah potrebno.

Letos aprila so gradbena podjetja imela premalo naročil. Zaradi tega so lahko zaposlila le 92,5 odstotka lanskih delavcev. V maju se je položaj še poslabšal. Podjetja so morala število delavcev skrajšati za več kot 9 odstotkov lanskega števila. Maja je bilo število delavcev v gradbeništvu za okroglo 8000 manjše kot pred letom dni. Obseg gradbene dejavnosti se je v primerjavi z lanskim

To nazadovanje gre v glavnem na račun gradnje stanovanj in na račun gradnje elektrarn. Gradnja stanovanj zlasti ovira lani sklenjeni zakon, ki je prej centralno usmerjeno pospeševanje gradnje stanovanj prenesel v pristojnost regionalnih oz. deželnih oblasti. Kar tiče gradnje elektrarn, sta sedaj dva velika projekta, to sta elektrarna Wallsee-Mitterkirchen na Donavi in elektrarna Bistrica-Bilčovs na Dravi takorekoč zgrajeni.

Novih projektov je sicer dovolj, vendar manjka povsod potrebnega denarja.

Posebno kritičen je položaj na Koroškem, kjer je število v gradbeništvu zaposlenih trenutno za 2000 nižje od lanskega števila. To je ugotovila delegacija sindikata gradbenih delavcev, ko je v sredo minulega tedna pri koroški deželni vladi posredovala za poživitev gradbene dejavnosti zlasti na področju stanovanjske gradnje. Posebej je ob tej

V Jugoslaviji: Devizni dotok iz turizma za 55,2 odstotka večji

Priprave za letošnje turistično sezono so se v Jugoslaviji začele v večjem obsegu kot prejšnje leto. Predvsem to velja za intenzivno gradnjo novih turističnih objektov. Letos se bodo namreč v Jugoslaviji povečale prenočitvene zmogljivosti za približno 18.000 ležišč. Razen tega se računa s približno 15 tisoč novimi prostori v campih ter s povečanjem zmogljivosti v zasebnih sobah. Znatno pa se je povečalo število prodajal in oskrbovalnih središč na turističnih območjih in v posameznih krajih, širi pa se tudi omrežje črpalk in servisnih postaj.

Za to sezono so železnice povečale število linij ter razen tega tudi število spalnih vlakov. Jugoslovanski letalski transport je za letos odprl nove linije, povečal svoj park ter število letov v evropska glavna mesta.

Za leto 1968 so se zvišala sredstva, namenjena turistični propagandi na približno 13 milijonov dinarjev.

V času od januarja do aprila letos se je v primerjavi s istim razdobjem lanskega leta v Jugoslaviji povečal domači turistični promet za 6 odstotkov, inozemski pa za 19 odstotkov. V istem razdobju je narasel deviz-

ni dohodek iz turizma za 52 odstotkov. Letos maja pa je v primerjavi s istim mesecem leta 1967 narasel domači turistični promet, promet inozemcev pa je padel, kar je vplivalo na celotne rezultate prvih letošnjih petih mesecev. Letos maja je število prenočitev domačih gostov naraslo glede na lanski maj za 9 odstotkov, inozemskih pa je bilo 19 odstotkov manj. Zato kažejo podatki o turističnem prometu v času od januarja do maja porast števila prenočitev domačih turistov za 6,5 odstotka, medtem ko je inozemski turistični promet za 2,7 odstotka nižji kot v istem času lani. Celotno število prenočitev je v isti primerjavi večje za približno 4 odstotke.

Kljub nekoliko zmanjšanemu inozemskemu prometu pa je v istem času devizni dohodek iz turizma za 55,2 odstotka večji kot

priložnosti poudarila potrebo čimprejnjega pričetka gradnje ceste za pospešeni promet skozi Visoke Ture, ki bi omogočila premostitev sedanje vrzeli na področju gradbeništvu.

Vsaka reč ima poleg svojih senčnih tudi sončne strani. V letih prekomerne konjunktura v Avstriji so se namreč gradbena podjetja preobredla in zgubila vsako mero za vskladitev svojih storitev s cenami, ki so jih zahtevala. Isto v veliki meri velja za delavce v gradbeništvu. Sedaj ko investicijska dejavnost upada in ko gradbeništvu stagnira, prihaja čas streznjenja. To prihaja zlasti do izraza na področju gradnje cest. Sredstva, ki so jih v ta namen pripravile država in zvez. dežele, se niso skrčila. Toda do naročil pridejo le podjetja z najugodnejšimi ponudbami. Ker se ta praksa uveljavlja tudi pri gradnji stanovanj in elektrarn, prihaja čas, ko bosta tudi v gradbeništvu kvaliteta in odgovarjajoča cena spet dobila vsaj podobno veljavo, kakor jo dobivata na drugih področjih gospodarske dejavnosti.

lani. Od januarja do maja letos je bilo deviznega dotoka iz turizma 40 milijonov dolarjev, medtem ko je lani znašal 26 milijonov. Tako velik porast deviznega dohodka kljub stagnaciji števila prenočitev inozemcev izhaja nedvomno predvsem iz nadaljnega oživljanja izletniškega turizma. Takšno oceno potrjujejo tudi podatki o prihodu inozemcev in motornih vozil tuje registracije v Jugoslavijo: v času od januarja do aprila letos je prišlo v Jugoslavijo z motornimi vozili 4.752.140 inozemcev, lani v istem času pa 3.907.082. Letos je torej njihovo število večje za 22 odstotkov. Celotno število motornih vozil inozemske registracije, ki so prispela v Jugoslavijo v času od januarja do aprila letos, je znašala 1.474.436, kar je 24 odstotkov več kot v istem času lani, ko jih je prispelo 1.190.836.

Novosti na XVII. avstr. lesnem sejmu

XVII. avstrijski lesni sejem, ki bo v času od 8. do 18. avgusta v Celovcu, bo letos v še večjem obsegu kot doslej prikazal vlogo in pomen sodobne tehnike v izkoriščanju, transportu, obdelavi in predelavi lesa, mimo tega pa bo prikazal asortiment moderne orodja in potrošnega materiala za lesno industrijo ter izdelke stavbarske in mizarске industrije.

Racionalizacijo in povečanje produktivnosti v žagarski industriji bo demonstrirala žaga, v sklopu katere bodo prikazane vse novosti transporta lesa do in od žage. Ta razstavni objekt bo prvič v Avstriji prikazal vlogo in pomen elektrone in sodobnem žagarstvu.

Prvič bo letos na sejmšču poskusno obratovala tako imenovana Ruho-žaga, avstrijski izum, ki predela hlode v okrogle elemente namesto v običajne deske. Ti elementi so mnogostransko uporabni za opazne, nosilne in dekorativne svrhe.

S strani inozemskih zastopstev bo razstavljen finski stroj za lupljenje skorje, iz Japonske pa bo prispela zanimiva novost, in sicer pregiben traktor za transport lesa, ki je pripraven za male in srednje gozdne obrate.

Od domačih novitet so napovedani: žerjav za skladanje in premeščanje hlodov, sfranski skladavec, prevozni stroj za cepljenje lesa, razne konstrukcije motornih žag i. dr.

Poudarek lesnega sejma bo tudi letos na razstavi pohištva, ki bo tako v pogledu na površino razstavnega prostora kot tudi na število podjetij prekoslila vse prejšnje. Poleg dosedanjih tujih razstavljalcev pohištva bo letos v sklopu te razstave prvič sodelovala tudi Danska.

Letošnji avstrijski lesni sejem obeta novosti tudi na področju razstave montažnih stanovanjskih hiš in vikendov. Tokrat bo nastopalo nič manj kot sedem avstrijskih podjetij, poleg njih pa prvič razstavljalci iz Češkoslovaške.

Na letošnjem lesnem sejmu bo sodeloval tudi zvezni lesno-gospodarski svet, ki bo skupno z gospodarskim pospeševalnim zavodom zvezne gospodarske zbornice pripravil reprezentativno razstavo o možnostih uporabe lesa. Razstava bo med drugim obravnavala teme: les kot gradbeni material, konstruktivne lesne gradnje, vezan les, les v poslovalnicah in les v kmetijstvu.

Za delno pristojnost Slovenije v zunanji trgovini

Specifični položaj Slovenije v evropskem gospodarskem prostoru kakor tudi slovenska proizvodna struktura se razumljivo kaže v blagovni menjavi Slovenije s tujino kakor tudi v splošni gospodarski povezavi v evropskem in širšem gospodarskem območju nasploh.

Na to je opozoril dr. Stane Pavlič, predsednik komiteja za zunanjo trgovino Slovenije, na seji odbora za družbeno ekonomsko odnose in odbora za trgovino, gostinstvo in turizem republiškega zbora.

Dejal je, da je izredno težko, da bi vse zvezne ukrepe lahko enako uspešno uporabljali v Sloveniji in n. pr. v Makedoniji, ker imata ti dve republiki predvsem različno usmerjenost svoje zunanje trgovine. Slovenija na primer izvažata skoraj 80 odstotkov vsega blaga v zahodne dežele s konvertibilno valuto, makedonski izvoz pa je usmer-

jen bolj na klirinško območje. Pri tem so mišljeni še posebej stiki Slovenije z EGS in EFTA. Ob takih specifičnih pogojih bi bilo nujno, da bi Slovenija pridobila nekatere pristojnosti v zunanjetrgovinski dejavnosti, kar bi pripomoglo k temu, da bi se menjava ali druge oblike gospodarskega sodelovanja razvijala dosti hitreje.

Drugi pomembnejši predlog na tem posvetovanju vodilnih slovenskih gospodarstvenikov pa je bil izražen v zahtevi republiške komisije za mednarodne odnose, in sicer, da so mednarodni gospodarski odnosi setavni del političnih odnosov z drugimi državami in so hkrati njihov preizkusni kamen. Zato bi moralo biti vprašanje ekonomskih stikov s tujino stalno vključeno v delo zveznih organov, ki se ukvarjajo z zunanjo politiko.

POŠIROKEM SVETU

VATIKAN. — Predstavniki svete stolice za tisk monsignor Vallaino je izjavil, da sveta stolica upa, da se bo v oktobru začela pogajati s Češkoslovaško o navezavi diplomatskih stikov. S tem je odgovoril na vprašanje nekega novinarja, ki se je nanašalo na napoved češkoslovaške agencije ČTK o morebitni navezavi odnosov med Vatikanom in Češkoslovaško.

WASHINGTON. — Podpredsednik ZDA Humphrey se je zavzel za boljše odnose ZDA s Kitajsko. Humphrey ne predlaga, naj bi ZDA navezale diplomatske stike s Kitajsko, pač pa se zavzema za to, da bi ukiniteli vse omejitve v trgovini s Kitajsko, razen omejitve za strateško blago.

BEOGRAD. — Predstavniki jugoslovanskega veleposlanstva v Washingtonu je sporočil, da so se uspešno končali pogovori med predstavniki mednarodne banke za obnovo in razvoj in jugoslovansko investicijsko banko o dodelitvi novega posojila v višini 16 milijonov dolarjev za modernizacijo industrijskih podjetij. Tozadevno pogodbo bodo podpisali verjetno prihodnji mesec.

NEW YORK. — Na sedežu OZN so sporočili, da bo konferenca neatomskih držav v Ženevi od 29. avgusta do 28. septembra. Na konferenco so povabili vse države članice OZN ter specializiranih agencij.

MOSKVA. — V moskovskih uradnih krogih poudarjajo, da je napačno zgodovinsko redek trenutek, ko sta Sovjetska zveza in ZDA pripravljene priznati enakost sil in ko vidita edini izhod iz takšnega položaja v sporazumu, kasneje pa v dokončni razorožitvi.

ATENE. — Voditelja grške in turške narodnostne skupnosti na Cipru sta se na svojem sestanku, na katerem sta razpravljala o vprašanjih državne ureditve Cipra, sporazumela za odložitev razgovorov za dva tedna. Politični opazovalci v Nikoziji gledajo na te pogovore z zmernim optimizmom in menijo, da je bil dosežen napredek v odnosih med Turki in Grki na Cipru.

LABIN. — Za proslavo 24. obletnice ustanovitve italijanske unije za Istro in Reko so v Labinu odprli italijanski klub kulture in priredili literarni večer, na katerem so književniki italijanske narodnosti brali svoja dela. Ob tej priložnosti so priredili tudi natečaj, na katerem je sodelovalo 12 slikarjev italijanske narodnosti.

TOKIO. — Japonski svet za prepoved atomske in vodikove bombe je sporočil, da se bo 31. julija začel svetovni kongres, ki se bo zavzel za prepoved atomske in hidrogenske bombe. Kongres bo v Hirošimi in Nagasakiju, mestih, ki sta bili v drugi svetovni vojni žrtvi atomske bombe.

KAIRO. — Predsednik svetovne banke McNamara je med svojim petdnevним uradnim obiskom v Egiptu izjavil, da bo pripravil vse potrebno, da bi svetovna banka v prihodnje v večji meri sodelovala v gospodarskem razvoju Združene arabske republike. Med svojim obiskom se je razgovarjal tudi s predsednikom uprave Sueškega prekopa o bodočih načrtih izboljšanja plovbe skozi prekop.

NEW YORK. — V tednu, ko je stopil v ZDA v veljavo zakon, ki omejuje prodajo strelnega orožja, je bilo ubitih s strelji iz revolverjev in pušk 189 ljudi. Statistika pa pravi, da je bilo leta 1966 v ZDA ustreljenih kar 6500 ljudi različnih starosti.

RIO DE JANEIRO. — Organ argentinske katoliške cerkve „Criterio“ je zahteval, naj se konča vojaški režim in naj se obnovi ustavni sistem v deželi. List pravi, da dveletni vojaški režim generala Onganije ni dal zadovoljivih rezultatov in da je treba določiti datum, ko se bo sedanji šef države umaknil. To je prvič, da je „levo krilo“ katoliške cerkve v Argentini odkrito zahtevalo ukinitve vojaške diktature, ki je izšla iz puča leta 1966.

PRAGA. — Bivši predsednik češkoslovaške republike Antonin Novotny prejema po odstavitvi pokojnino pet tisoč kron mesečno in živi v svoji vili v Pragi. Tistim, ki menijo, da Novotny ne zasluži tako visoke pokojnine, je sekretar CK KPČ Cisar odgovoril, da je boljše dati komu pet tisoč kron pokojnine, kot pa pustiti, da še naprej dela škodo.

MILANO. — V milanski jetnišnici San Vittore se je okoli 800 izmed skupno 1300 kaznjencev s palicami in pločevinastimi skledami, z brcami in pestmi spoprijelo z 200 pazniki in policisti. Ranjenih je bilo okoli 50 ljudi. Šele po sedmih urah je uspelo vzpostaviti mir. Kaznjenci so zahtevali spremembo hišnega reda.

HANOI. — Po poročilu severnovietnamske časopisne agencije so osvobodilne sile Južnega Vietnama v letošnjem prvem polletju osnesposobile 360.000 sovražnih vojakov.

Ponudba in potrošnja živil

Kakor po drugih industrijsko razvitih državah Evrope ječi od lani naprej tudi v naši državi kmetijstvo pod bremenom prekomerne ponudbe osnovnih pridelkov za prebrano in živilsko industrijo. S pridelki, kjer ima izvozne viške, se na inozemskem trgu le težko uveljavlja, ker s cenami ne vzdrži konkurence iz drugih držav. Iz istih razlogov pa ima težave tudi pri vnosu pridelkov, ki jih mora naša država še uvažati.

Spričo tega je zanimivo spoznati, v kakšni smeri se razvija povpraševanje za živila. Statistični centralni urad je s tem v zvezi ugotovil, da je med štiriletjem 1959—1963 in štiriletjem 1963—1967 povprečna potrošnja moka, riža in krompirja nazadovala za 7 odstotkov. Še bolj — in sicer za 10 odstotov — je nazadovala potrošnja svinjske masti, medtem ko je potrošnja pitnega mleka nazadovala celo za 11 odstotkov.

Temu nasproti je porasla potrošnja govejega in svinjskega mesa; prvega za 7, drugega pa za 8 odstotkov. Proti vsemu pričakovanju pa je porasla potrošnja mesa perutnine. Porasla je za 71 odstotkov. Celokupna potrošnja mesa je lani v naši državi znašala 63,5 kg na prebivalca. Od te količine je na goveje meso odpadlo 15,6 kg, na svinjsko meso 37,3 kg, na meso perutnine 7,3 kg, na telečje in drugo meso pa 5,4 kg.

Ta porast je povzročil, da mora Avstrija eno tretjino mesa perutnine še vedno uvažati, medtem ko proizvodnja svinjskega mesa komaj zadostja povpraševanju. Pri govejem mesu pa obstajajo slej ko prej izvozni viški, ki so narasli že na 25 odstotkov.

V nasprotju z nazadovanjem potrošnje pitnega mleka se je povečala potrošnja mlečnih izdelkov. Potrošnja masla je narasla za 15 odstotkov, potrošnja sira za 19 odstotkov, potrošnja kondenziranega mleka pa celo za 100 odstotkov. Navzlic temu je naša država prisiljena, da izvozi vsak peti liter mleka, ki ga mlekarne odkupijo.

V povprečju zadnjih dveh štiriletij je narasla tudi potrošnja drugih živil, zlasti pa pijač. Potrošnja rastlinskih olj je narasla za 26 odstotkov, zelenjave za 11 odstotkov, citrusadja pa za 20 odstotkov. Potrošnja piva je narasla za 22 odstotov, potrošnja veliko dražje vina pa za 52 odstotkov.

TRIBUNA BRALCEV - TRIBUNA BRALCEV - TRIBUNA BRALCEV - TRIBU

Kako dolgo še?

Problem Korotana je postal že dokaj smešen in absurden, ker odgovorni v svoji polpretekli zabujanosti in predkoncepcijski zakrknjenosti vidijo vzroke tega žalostnega spora namenoma vsepovsod, samo tam ne, kjer so v resnici. Ne vem, ali p. Tomažič noče razumeti ali ne more razumeti, da so vse akcije slovenskih študentov bile naperjene zgolj proti izkoriščanju njegove avtoritarne oblasti, ki jo je dobil od lastnika doma, Mohorjeve družbe v Celovcu, ter proti postopanju njegove sekretarke oziroma upravnice Frau Langer. Vzroki tega spora so tako otipljivi, da bi jih moral tudi dr. Inzko priznati, če je vsaj malo iskren.

Kako se odgovorni skušajo z vsemi rokami in nogami otresti odgovornosti in prikriti resnične vzroke, dokazuje tudi Tomažičev "Odgovor Slovenskemu prosvetnemu društvu Zarij" (Vestnik, 12. 7. 1968). Kako spretnjarsko se izmakne svoji odgovornosti s tem, da spet enkrat slika koroškim rojakom "zanosno", "sodobno", "prijetno" in "srečno" življenje v Korotanu. Da je marsikateri študent Tomažičevo anketo pozitivno izpolnil, je razumljivo, ker jo je moral podpisati in ker bi moral, če bi jo izpolnil resnici na ljubo negativno, računati s tem, da ga prečistiti pater postavi še isti dan pod kap. Vsekakor pa sta Mohorjeva družba in p. Tomažič vsaj v tem oziru "weltoffen", da sta zgradila s pomočjo koroških Slovencev in drugih ustanov na Dunaju dom za študente raznih evropskih narodnosti, ki živijo v vodstvom doma v "popolnem razumevanju in soglasju", ker vlada v Korotanu pač "tako lep mir, red in zadovoljstvo vseh." Kje na svetu bi še mogli najti bolj posrečenega samopravičništva kot v primeru Korotana?

Kdo za božjo voljo so vendar tisti "falirani študentje", ki niso stanovali v Korotanu, in se ga zdaj hočejo s silo polastiti? Kako dolgo bo p. Tomažič še ponavljal ta svoj edini slepi argument, s katerim hoče prikriti dejanske vzroke spora in svojo nezmožnost v občevarjanju z mladimi ljudmi? Kdo se bo vendar polastil doma, ko je pa zapisan v zemljiško knjigo Mohorjeve družbe? Ali to bolesto ponavljanje istih fraz in neutemeljeni strah pred zasledovanjem odgovornim krogom še vedno ne odpre oči? Kdo vendar še more verjeti človeku, ki je napisal "Moj tretji in z a d n j i odgovor" in kar nato spet piše odgovore, v katerih ponavlja vedno iste stvari? Kdo na svetu še more verjeti človeku, ki zapiše v Vestnik "Ker kazni ne poznamo" in je ravno v Korotanu po načinu kekega otroškega vrtca kaznoval odrasle študente s tem, da jim je prepovedal za teden dni gledati že itak zelo pristriženi korotanski televizijski spored ali pa igrati ping-pong v kleti. Kaznovati je znal p. Tomažič tudi v starem Korotanu, ko je zahteval od študenta Ferka denarno globo.

Kje na svetu bi mogli najti modrijana, ki bi razložil, kako je treba govoriti s človekom, ki je 30. aprila vrgel Stickerovo imovino na hodnik in potem trdi, da to ni res, čeprav ga je pri tem opazovalo najmanj pet ljudi? Na drugi strani pa imenuje p. Tomažič v Vestniku "malenkost" dejstvo, da je njegova sekretarka oziroma upravnica nosila študentom iz hladilnikov živila, ki niso bila shranjena v enotni "korotanski škattli". Vsek človek pač ima drugačne nazore. Že slavni rimski pesnik Horac je v tretji satiri potožil, kako težko se uveljavi spoznanje, da je v bistvu isti prekršek, če kdo potrga na tujem vrtu zeljnato glavo ali pa, če oskruni svetišče.

Kako groteskna je celotna korotanska situacija, je občutil tudi Tomaž Košir, ki je v "Naših razgledih" (Ljubljana, 6. julija 1968) zapisal: "Težko je nekomu kaj dovedati, ko že središča, da ne zmore dojeti. Tako rektor Tomažič ne zmore dojeti nesprejemljivega duha (in tudi erke) svojega hišnega reda in posebno se pojasnil, torej tudi duha in načina svojega ravnanja, skratka — ne zaveda se zgrešenega razmerja oziroma nezazmerja do mladih Korošcev. Zato seveda ne preseneča, ko se rektor Tomažič ob svojem hišnem redu začuden sprašuje: "Rad bi vedel, kaj je v njem tako hudega." "Namen kekega doma (kekega samostana) torej je, da se izvaja hišni red (da se spoštuje klavzura), da se prebivalci šepetaje pogovarjajo med sabo, da tiho stopicljajo po hodnikih (pobožno sklonjenih glav), da ne gledajo skozi okna (da jih ne odpirajo) itd. itd." Tomaž Košir zaključuje svoj članek o Korotanu takole: "Če ne bi vse okoliščine s Korotanom oziroma upravo kazale, da je skoraj brezupno, bi si vendarle dovolil svetovati patru Tomažiču, naj se vsaj malo seznanj s tem, kako duhovniki na Slovenskem danes obravnavajo mlade ljudi in iščejo stika z njimi. Javno in tako drastično svojih težav v prehodu na sodobne metode niso imeli ali pa jih vsaj nikoli kazali niso."

Naravnost smešno pa je v tem sporu zadržanje Narodnega sveta koroških Slovencev, ki je hotel celotno zadevo hitro izrabiti v svoje politične namene, kar mu pa tokrat ni uspelo. V Inzkovih uvodnikih kar tako mrgoli "nevidnih sil" in "zaključenih krogov", da postane človeka strah pred tolikšno nevarnostjo, ki preti slovenskim "katoliškim" vrstam. Kaj nam za božjo voljo pomaga, če so se vsi odborniki Narodnega sveta distancirali od prvega Inzkovega uvodnika "Skupna pot z Mohorjevo", če ga pa dr. Inzko čez mesec dni spet objavi v drugem besednem zaporedju? Ali more kak predsednik Narodni svet še bolj osmešiti? Odbor Narodnega sveta se bo moral tudi tokrat distancirati, če se je zadnjič zares iskreno distanciral!

Človek se večkrat vpraša, kako sploh more priti do takih klavrnih spodrsrlajev Narodnega sveta, ko pa sedijo v njem tudi ljudje kot dr. Dumpelnik, dr. Zerzer, Mirko Kumer, dr. Vospernik, dr. Zablatnik, ki znajo trezno in objektivno presoditi položaj. Ne morem in ne morem verjeti, da bi tudi ti predstavniki Narodnega sveta trepetali pred "nevidnimi silami", ki bodo vsak čas strmoglavile neomadeževane koroške Slovence v neznanost, a zato tem bolj strašno katastrofo. Moje mnenje o teh predstavnikih je predobro, da bi mogel misliti, da je tudi zanje študirajoča mladina preumazana, neznačajna, prevzetna ter preodkrita, ki bi jo mogli pustiti z mirno vestjo in s prekrižanimi rokami pod kapom. Ravno zadeva Korotan je pokazala v najsvetlejši luči, da je v Narodnem svetu kljub ne-nehnemu poudarjanju krščanskih fraz, ki nič nimajo več opraviti s pravim krščanstvom, nekaj duhovno zelo votlega, in kako prav sta imela Klub slovenskih študentov in Koroška dijaška zveza, da sta z vso odločnostjo zahtevala odstop predsednika dr. Inzka. To vstoplost in spronevedanje že začenjajo spoznavati tudi v najbolj oddaljenih gorskih krajih. Vsak preprosti koroški Slovenec v najkrajšem času spregleda zlaganost in demagogijo tistih slovenskih koroških krogov, ki ob vsaki priložnosti oblečejo čez svoje umazane srajce bleščeče se "katoliške" jopiče.

Naši ljudje niso tako zaslepljeni, da bi mogli verjeti neresničnim trditvam dr. Inzka in p. Tomažiča. Komu še koristi strnjen demagoški katekizem ideološko "jasno" opredeljenega Narodnega sveta, komu neiskreno krščanstvo, ki se je zabarikadiralo za nekašnimi frazami? Koliko smradu, koliko družbene laži je v tej

Pedagoški teden 1968

Koroški pedagoški inštitut je ob zaključku šolskega leta pridelil tudi letos pedagoški teden v Celovcu. Slovesna otvoritev je bila v ponedeljek, dne 8. julija, v Domu glasbe v Celovcu. Deželni šolski nadzornik, dvorni svetnik Haselbach, je ob tej priliki pozdravil poleg referenta koroške deželne vlade, deželnega svetnika Hansa Schoberja še vrsto uglednih osebnosti javnega življenja. V svojem otvoritvenem govoru se je deželni svetnik Schober bavil predvsem s problemom pomanjkanja učiteljev ter se dotaknil tudi vprašanja ustanovitve visoke šole na Koroškem.

V okviru pedagoškega tedna, ki je obsegal štiri glavne referate, sedem izobraževalnih ter osem pripraviljalnih seminarjev in tri tečaje za poklicne učitelje, je bil tudi letos tridnevni seminar za učitelje dvojezičnih šol, ki ga je vodil vodja manjšinskega oddelka pri deželnem šolskem svetu, okrajni šolski nadzornik Rudi Vouk.

V svojem uvodnem predavanju "Delo na manjšinski šoli tekem šolskega leta" je okrajni šolski nadzornik Vouk govoril o važnosti dobrega stika med učiteljem in učenci v razredu in med drugim dejal: "Od slabega ali dobrega stika je veliko odvisno. Dober stik da domačnost in neprisljano ozračje. Ni nobenih ovir. Zato so razgovori sproščeni. Neposrednost je značilna za dober stik: ni strahu, da bi se zameril, če rečem to in ono. Zato vlada vzdušje medsebojnega zaupanja. Ni se treba bati, da bo zaradi nepravilnega odgovora ali razlage prišlo do hude eksplozije. Beseda bo naša najboljšo možno razlago in šele, če te možnosti ne bi bilo, se bo na pravilen način popravilo."

S slikom je tako: duševno razpoloženje vsakega razreda je drugačno. Treba ga je vzročiti v isto lonsko vrsto, drugače razredni orkester ni harmoničen."

Za uspešno delo pa je potrebna tudi strpnost in obzirnost, je menil Vouk in nadaljeval, da "strpnost odpira pot do sočloveka. Strpnost je posebno na področju manjšinskega šolstva neobhodno potrebna. Kaj je strpnost? Strpnost je obzirnost do bližnjega, ki drugače misli in drugače čuti. V velikem svetu pomeni strpnost priznanje, da sme poleg neke sile obstojati še druga sila — strpnost je torej koeksistenca. To je treba v letu človekovih pravic jasno spoznati. Pri nestrpnosti gre predvsem za nasprotje v svetovnonazornem, verskem, političnem in nacionalnem, a tudi v osebnem gledanju na svet in življenje". "Obzirnost", je menil nadzornik Vouk, "odpira edino pravo pot do sočloveka, tudi v šolskem razredu. Razvojna pot je sledeča:

neobzirnost in nasilje; obzirnost, strpnost, spoznanje in priznanje; če smo pa tako daleč, tudi sodelovanje ljudi z različnimi pogledi ni nič čudnega. Od življenja drug zraven drugega pride do življenja drugega z drugim. Naša naloga kot učitelji pa je, da sooblikujemo mladi rod, mladino na naših šolah, da pridemo preko obzirnosti, spoznanja

in priznanja do sodelovanja in prijateljskega življenja drugega z drugim. To je edina pravilna pot, ki ni le demokratična, temveč tudi v skladu s človekovimi pravicami. Pri vzgoji naše mladine naj to iz dneva v dan vedno na novo upoštevamo! To naj bo kot rdeča nit, ki se vleče iz ene ure v drugo, skozi celo šolsko leto, skozi celo šolsko dobo!"

Vodja manjšinskega oddelka pri deželnem šolskem svetu, okrajni nadzornik Rudi Vouk je poudaril tudi potrebo, da se otrokom razloži, zakaj je ta ali oni prijavljen ali ni prijavljen k dvojezičnemu pouku. V svojih nadaljnjih izvajanjih je govoril o urniku, pripravi učitelja na pouk in o učnem načrtu.

Na seminarju za učitelje dvojezičnih šol so govorili še dr. Pavle Zablatnik, dr. Herbert Koschat, okrajni šolski nadzornik Josef Mairitsch ter Anton Hribernik in Simon Strugger.

Peto mednarodno tekmovanje pevskih zborov v Spittalu

Konec prejšnjega tedna je v gradu Porcia tekmovalo lepo število pevskih zborov. Bilo je to peto mednarodno tekmovanje pevskih zborov v Spittalu in z rezultati so lahko zadovoljni zbori, pevovodje in posebno še prireditelji. Tekmovanja, ki je bilo razdeljeno v dve kategoriji, so se udeležili znani zbori iz raznih držav Evrope inz bor iz Združenih držav Amerike. V kategoriji B so se merili zbori v narodni pesmi, kategorija A pa je bila pridržana podajanju umetnih skladb.

V petek zvečer je zmagal v kategoriji B zbor "Joža Vlahović" iz Zagreba. Zbor je vodil dirigent Emil Cosetto. Odločitev za razsodnike ni bila lahka, kajti tudi zbor, ki sta zasedla mesti dve in tri, se lahko prištejeta k najboljšim interpretom narodne pesmi v Evropi. Drugo mesto je osvojil "Ljudski zbor" iz Passau-a, tretje pa je zasedel "Zilinsky miešany sbor" iz Češke. Zbor "Joža Vlahović" je pod svojim izvrstnim dirigentom dovršeno zapel vrsto narodnih pesmi. Posebno narodna "Došel je, došel" je vzbudila mnogo pozornosti. Zbor gotovo tudi v Jugoslaviji sodi med najboljše.

V soboto so zbori tekmovali v umetni pesmi. Obvezno je vsak zbor moral zapeti stavek iz opere "Ariande" Monteverdija in Heillerjevo skladbo "Duša Kristusova, posveti me". Obvezni pesmi nista bile lahki, tako da se je že tu izkazala zmogljivost posameznih zborov. Posebno Heillerjeva skladba je bila za zbor iz inozemstva že zaradi jezika zelo težka. Po dolgem posvetovanju je razsodišče dodelilo prvo nagrado zboru iz Češke. Tako je "Zilinsky miešany sbor" po dobrem tretjem mestu v prvem tekmovanju osvojil še prvo mesto v podajanju umetne pesmi. Drugo mesto je zasedel še mlad komorni zbor "St. Othmar" iz Dunaja, tretje pa sta si delila dunajski zbor "Waltharia" in zagrebški zbor "Joža Vlahović."

Tudi to leto je tekmovanje pevskih zborov združilo v Spittalu odlične zborove. Občinstvo je z velikim zanimanjem sledilo izvajanjem izvrstnih zborov.

Lepa gesta kulturnih delavcev v Kranju

Klub kulturnih delavcev v Kranju že drugo leto izdaja kot prilogo "Gorenjskem glasu" svojo literarno revijo "Snovanja".

Zadnje številko je uredništvo te revije decela posvetilo koroškim literarnim ustvarjalcem. Z izjemo pesnika Valentina Polanška predstavljajo sodelavce revije "Mladje".

Na prvi strani pod sliko Djekš je uvodnik posvečen problematiki slovenske manjšine na Koroškem in njenemu kulturnemu življenju. V tem članku je med drugim tudi rečeno, da so se v posebni koroški številki Snovanj odločili predstaviti iz spodbudnega števila koroških pisateljskih imen samo najpomembnejše predstavnike srednjega in mlajšega rodu, ki so že izdali svo-

je samostojne knjige, ob koncu pa še dostavljajo, da je posebna številka Snovanj samo poskus, da bi našli trajnejši stik s koroškimi rojaki.

Na naslednjih straneh predstavljajo avtorje s kratko biografijo in pregledom njihovega dosedanjega literarnega dela. Kot prvi je predstavljen Valentin Polanšek, za njim Erik Prunč, Florijan Lipusch in Karel Smole. Razen dveh pesmi Valentina Polanška, ki so iz novejšega časa, so v reviji ponatisnjeni izbori iz njihovih pred leti izdanih knjig. Izbor in spremno besedo o avtorjih je uredil in napisal France Pibernik. Likovno opremo so povzeli iz raznih številk Mladje, avtorji pa so Valentin Oman, Hubert Greiner, Zorka Weiss in Gustav Janusch.

Škoda, da za izdajo te koroške številke niso skušali zbrati novejših del predstavljenih avtorjev in da so se omejili zgolj na zgoraj navedene avtorje. Vendar pa je to začetek in upamo, da bodo ob drugi priliki našim neposrednim sosedom na Gorenjskem predstavili še druga imena, ki se v zadnjem času vse bolj uveljavljajo v našem literarnem življenju.

Klubu kulturnih delavcev vsekakor čestitamo in želimo, da bi po tej izdaji napravili še nadaljne korake in predvsem začeli gojiti osebne slike, ki bi lahko še bolj poglobili sodelovanje.

KULTURNE DROBTINE

● V Valenju se je končal enotedenski seminar za zborovodje mladinskih zborov, ki so ga pripravili Društvo glasbenih pedagogov Celje, Mladinski pevski festival in Zveza kulturno prosvetnih organizacij. Udeleževalo se ga je 49 zborovodij iz Slovenije, Trsta in Koroške. Predavali so profesorji Radovan Gobec, Slavko Mihelič, Mladen Pozajic, Joža Požgaj, Branko Rajšter in pod. svetnik Peter Lipar ter Jurčo Vreže. Ti seminarji imajo že dolgoletno tradicijo in so mnogo pripomogli k dvigu mladinskih zborov v Sloveniji, Trstu in na Koroškem.

● Z izvedbo Sofoklove "Antigone" v uprizoritvi članov dramskega ansambla Makedonskega narodnega gledališča iz Skopja se je začela v Ohridu največja kulturna poletna prireditev v Makedoniji, Ohridsko poletje 68.

● V londonski galeriji Woodstock so odprli samostojno razstavo grafik beograjskega umetnika Miodraga Vlatinija.

klavrnih političnih igri, ki je brez vsakega zanosa in kajpada tudi brez vsake notranje svobode!

Slovenska javnost in predvsem slovenski študentje pričakujejo od Narodnega sveta, zlasti pa od tistih njegovih odbornikov, ki se še niso poživljali na študirajočo mladino, da prekličejo nestvarna in neresnična sumničenja, ki jih je objavilo glasilo Narodnega sveta "Naš tednik", istočasno pa naj skrbijo za to, da Narodni svet končno začne iskati vzroke tega spora tam, kjer dejansko so, namreč v visokošolskem domu "Korotan" na Dunaju. Drugače je vse pisarjenje o Korotanu bob ob steno, ki ne koristi nobenemu, najmanj pa slovenski narodni skupnosti na Koroškem.

Miško Kulnik

Naši pevci so peli dolenskim izseljencem

Na lepem razglednem prostoru pod razvalinami starega gradu na Mirni na Dolenskem je minulo soboto in nedeljo bilo prizorišče drugega srečanja dolenskih izseljencev, ki so ga organizirale občinske konference SZDL spodnesavskih in dolenskih občin.

Prireditelji so za to srečanje povabili na Mirno več ansamblov, da sodelujejo v kulturnem delu te prireditve. Slovenska prosvetna zveza je v ta namen poslala na Mirno svoj združen moški zbor, ki je s koroško narodno pesmijo doprinesel svoj delež na tej veliki prireditvi.

Srečanja se je poleg domačih kulturnih in političnih delavcev udeležilo tudi več predstavnikov republiških forumov, med njimi tudi predsednik Slovenske izseljenske matice Franc Pirkovič.

Vsem navzočim, predvsem pa izseljencem in gostom, ki so prišli na Mirno, je predsednik občinske konference SZDL Trebnje Slavko Kržan v imenu prirediteljev izrekel prisrčne pozdravne besede ter pri tem tudi poudaril, da se bodo prizadevali, da bi se izseljenci, ki trenutno bivajo med svojimi rojaki počutili dobro in da bodo tudi potem, ko se bodo vrnili na svoje sedanje domove, gojili z njimi tesne stike in jim stali ob strani z ljubeznijo do brata, ki živi v tujini.

Slovenskim izseljencem je spregovoril tudi predsednik Slovenske prosvetne zveze iz Celovca dr. Franci Zwitter, ki je med drugim dejal, da koroški Slovenci čulimo z njimi, in da, čeprav živimo v svoji lastni domovini občutimo kot manjšina v zamejstvu potrebo povezanosti z matičnim narodom, ki nas napaja s svojo kulturo in nam z njo vliva upanje v njegovo življenjsko moč in upravičen ponos na njegovo visoko kulturno stopnjo v mednarodnem merilu.

Pesem, ki je zadonela iz grl naših pevcev pod vodstvom zborovodje Valentina Hartmana je med poslušalci našla dober sprejem. Med izseljenci so pesmi „N'mav čiz izaro“, „Čej so tiste stezdice“ in „Pesem o rojstvu“ izzvale posebno čustveno razpoloženje in marsikdo ni mogel zadržati solz v očeh.

Folklorna skupina iz Preddvora,

Slovenji Plajberk

Zopet se je oglasila v naši sredi smrt. V celovški bolnišnici je v 68. letu starosti preminul naš splošno priljubljeni soobčan Maks Struđer. Pokojni je bil rojen pri pd. Ogrizu. Kakor vsa Ogrizova družina, je tudi Maks bil zaveden član naše narodne skupnosti. Pri vsaki priložnosti je zagovarjal svoj materin jezik, ki mu je bil nad vse drag. Pokojnika so tudi vsi poznali kot poštenega in delavnega človeka. V drugi svetovni vojni je bil pohabljen, vendar ga to ni oviralo, da ne bi pridno pomagal pri delu na domači kmetiji, ki mu je bila posebno pri srcu.

Ogrizovi so pokojnika iz Celovca prepeljali na svojo domačijo in ga v rojstni hiši položili na mrtvaški oder. Na zadnji poti na pokopališče ga je spremljala velika množica pogrebcev. Ob odprtem grobu so mu domači pevci zapeli v slovo žalostinke, domači župnik Jančar pa je opravil pogrebne obrede.

Z željo, da bi pokojni Maks mirno počival v domači zemlji, ki mu je bila vedno pri srcu, izražamo vsem sorodnikom iskreno sožalje.

KOLENDAR

Petek, 19. Julij: Vincencij
Sobota, 20. Julij: Marjeta
Nedelja, 21. Julij: Prakseda
Ponedeljek, 22. Julij: Mar. Magd.
Torek, 23. Julij: Apollinarij
Sreda, 24. Julij: Kristina
Četrtek, 25. Julij: Jakob

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič; odgovorni urednik: Andrej Kokot; uredništvo in uprava 9021 Klagenfurt - Celovec, Gasometergasse 10, telefon 56-24. — Tiska: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje.

domača godba na pihala in instrumentalni ansambel so z našim pevskim zborom izmenoma odvijali program. S pesmijo „Zdravljica“ pa je združen moški zbor Slovenske prosvetne zveze, ki so ga sestavljali zbori iz Hodiš, Škocijana, Št. Vida v Podjuni, Železne Kaple in Pliberka, zaključil kulturni del srečanja. Vsem nastopajočim se je v imenu prirediteljev zahvalil tajnik občinske konference SZDL Trebnje, ki je skupinam izročil tudi spominska darila.

Srečanja, ki se je odvijala od sobote na nedeljo, se je udeležilo več tisoč ljudi. V soboto so v ta namen odprli tudi razstavo domačega slikarja-naivca Viktorja Magyara.

Letovanje otrok v Savudriji

Prejšnji petek je odpovala skupina koroških slovenskih otrok na počitniško letovanje na Jadran. Zveza slovenskih organizacij že nekaj let prireja ta letovanja in ji pri tem delu pomagajo prijatelji naše mladine v Sloveniji. Letos je odpovalo na letovanje 48 otrok iz raznih krajev Roža, Gur, Podjune in Zilje. V Zavodu za počitniška letovanja v Savudriji so otroci iz Koroške našli — kot že več let prej — prijetno zavetišče. Letovanje bo trajalo tri tedne.

Otroci so se izredno veselili odhoda na morje, saj jim prinaša potovanje in letovanje mnogo zanimivega in lepega.

Skupino koroških slovenskih otrok spremljata Valentin Pečnik, dijak Slovenske gimnazije, in Amalia Strauss, dijakinja učiteljskega.

Koroška dijaška zveza v Ljubljani

Po letošnjem srečanju slovenske zamejske mladine, ki je bilo v Gorici v Italiji in so se ga udeležili tudi zastopniki Zveze mladine Slovenije, so se člani Koroške dijaške zveze na povabilo CK ZMS kratko ustavili v slovenskem glavnem mestu. V prostorih CK ZMS jim je govoril član Izvršnega sveta Slovenije Bojan Lubej. V referatu „Koroški Slovenci kot most med dvema narodoma — iz vidika Slovenije in iz vidika slovenske koroške študirajoče mladine“ je Bojan Lubej podal sliko položaja narodnih manjšin — madžarske in italijanske — v Sloveniji in nato govoril o slovenskih manjšinah v zamejstvu. Poudaril je, da so odprta vprašanja slovenske manjšine na Koroškem stalno prisotna na pogajanjih in stikih med Avstrijo in Jugoslavijo oziroma med Koroško in Slovenijo. Bojan Lubej je menil, da je potrebna za reševanje manjšinskega problema na Koroškem predvsem akcija koroških Slovencev samih in da je predvsem od njihove aktivnosti odvisno, da se čimprej rešijo odprta vprašanja manjšine.

Dijaki in študentje so stavili člano izvršnega sveta, Bojanu Lubeju, nekaj vprašanj. Za daljši razgovor je primanjkovalo časa. Tudi se vprašanja, kot je manjšinsko na Koroškem, morejo uspešno prediskutirati le v ožjem krogu.

ja, zvečer pa so igralci prosvetnega društva „Lojze Košak“ iz Kostanjevice uprizorili Finžgarjevega „Divjega Lovca“. Dejstvo, da si je samo igro ogledalo dvatisoč ljudi, potrjuje izredno organizacijsko sposobnost pripravljalnega odbora prireditve, na drugi strani pa popularnost kostanjeviškega igralskega ansambla. Ta ansambel iz Kostanjevice je nam koroškim Slovincem še dobro v spominu, ko je pred dve-

ma leti gostoval pri nas z Žiškovo „Miklovo Zalo“. Tudi Divjega lovca“ je z ansamblom naštudiral režiser in kulturni delavec Lado Smrekar. Sceno za to uprizoritev je napravil akademski slikar Maksim Gaspari. Vsem ljubiteljem ljudske igre ob tej priliki sporočamo, da je Slovenska prosvetna zveza povabila koroške igralske, da tudi z „Divjim lovcom“ pridejo gostovat na Koroško.

Storitve pliberške občine v zadnjih letih

Kdor nekoliko razmisli o tem, kaj je pliberška občina v zadnjih štirih letih, od začetka 1964 pa do konca 1967, načrtovala in izvedla, lahko ugotovi, da je bilo v tem času na mnogih področjih marsikaj storjenega. Naj se na tem mestu spomnimo nekaj najvidnejših dosežkov občinske dejavnosti v teh letih.

Na gradbenem sektorju je občina dogotovila in ustrezno opremila novo občinsko uradno poslopje. Pazidali so stanovanjsko hišo za 9 družin in odstranili barake, za gradnjo stanovanjske hiše, ki jo je postavila Neue Heimat za 12 družin, pa je občina prispevala znatno vsoto.

Med pomembne izvedene regulacije sodi n. pr. regulacija bistrškega potoka na odseku Cirkovče in Pliberk. V Cirkovčah sta bila zgrajena dva mostova, pet mostov pa v Št. Jurju in Libučah. Projektirali so regulacijo bistrškega potoka med Vidro vasjo in Dobom, kakor tudi preložitve libuškega potoka. Zgrajena je bila vodovodna naprava v Šmarjeti, stalno razširjajo tudi vodne napeljave v Pliberku, Libučah in v Št. Jurju, podprli pa so tudi nekaj zasebnih vodnih interesentov.

Izvedene so bile različne asfaltizacije. Med drugim so asfaltirali občinsko cesto v Rinkole in Vogrče ter cesto od Blača v Letino in cesto v Cirkovče. V samem Pliberku so

asfaltirali prostor pred Grenzlandheimom, dvorišče pred osnovno šolo, pot h glavni šoli, Paulitschevo ulico, Klavniško ulico, Gäbelovo pot, pralni prostor, Mačkovo pot, Bründlovo pot ter v Libučah Rudarsko in Cerkveno pot. Prah so sprostil poti na nekaterih krajevnihprehodih. Gradili in popravljali so poti v hribovite kraje kakor v Šmarjeti, na Zgornji Šmarjeti pri Raku in Matičniku ter zgradili vozno pot h Koleniku in Rožmanu. Občina je prevzela tudi tovorno pot na Komelj.

Občina je nakupila več zemljišč kakor n. pr. Rafferjeva in dvakrat Metnitzeva zemljišča ter zemljišče za kopalniški prostor, poceni odprodala pa je 25 gradbenih parcel ter industrijska zemljišča raznim obrtnim in industrijskim tvrdkam. Po svojih močeh pospešuje in podpira občina industrijo. Obratujejo n. pr. kovinska industrija Jesch, tvrdki Moser in Stefitz, žaga Trampusch in tesarstvo Krof. Tvrdki Mörtl in Vodivnik sta se naselili v Pliberku.

Št. Janž v Rožu

Dne 16. t. m. smo ob obilni udeležbi pogrebcev pokopali Pirmanovo mater Heleno Permož. Dočakala je lepo starost 92 let.

Rajna Pirmanova mati je bila vzor pridne, zavedne in značajne slovenske matere. Leta 1921 se je priselila iz Mač z hčerko in sinom v Št. Janž, kjer je podedovala precej zanemarjeno posestvo pri p. d. Pirmanu, ki pa ga je v nekaj letih zelo lepo uredila. Prav v tistem času po plebiscitu se je v Št. Janžu nanovo poživilo slovensko prosvetno društvo. Uredilo je lepo bogato knjižnico, obnovilo tamburaški zbor, zbralo igralsko skupino s 30 člani ter vsak mesec priredilo sestanke društvenih članov. Prostore za vse te skupine je popolnoma brezplačno dala na razpolago društvu Pirmanova mati. Nešteto večerov je trudna od dela predsedala med igralci in tamburaši ter skupno doživljala potek vaj, ki so jih v njeni hiši imeli najmanj dvakrat na teden. Nikdar se ni jezila, čeprav je bila mladina večkrat tudi zelo glasna in razposajena. Globoka ljubezen do svojega naroda in do lepe slovenske besede jo je vodila, da je vzgojila tudi svoja dva otroka v istem duhu zavestne požrtvovalnosti v jeklene značaje. Oba sta bila zelo aktivna člana društva. Slovenska prosvetna zveza je ob svojem jubileju podelila Pirmanovi materi za njene požrtvovalne zasluge Drabsonjakovo priznanje.

Življenjska usoda Pirmanova materi ni bila mila. Hčerka, ki se je poročila, je po nekaj letih zakona še mlada umrla. Sina Andreja, ki je od leta 1930 naprej kot predsednik vodil prosvetno društvo, so nacisti leta 1944 odgnali v koncentracijsko taborišče Dachau, kjer je ob razpadu tretjega rajha kot mučenik končal svoje življenje. To je bil za blago ženo silen udarec. Ostala je popolnoma sama na svojem pose-

V dokajšnji meri posveča občina skrb tudi šolstvu. Nova osnovna šola z moderno opremo je dogotovljena v Šmarjeti. Obnovljena je osnovna šola v Pliberku. Začeli so z obnovo osnovne šole v Libučah in Vogrčah ter kupili za ti dve šoli tudi telovadne prostore.

Med prizadevanjem za kulturo bi omenili ustanovitev Werner Bergove galerije v Pliberku, nabavo umetniških lesorezov za sejno dvorano, nego in prispevke za ohranitev in restavracijo številnih spomenikov, kakor tudi podpore za popravila podružne cerkve v Vogrčah in župne cerkve v Pliberku.

Občina si je nabavila tudi močan strojni park in poseduje med drugim VW-kombi, Unimog s priklopnikom, buldožer za razna zemeljska dela, snežni plug, nakladalnik za pesek, brizgalno za asfalt in cestni valjar.

Teh nekaj podatkov iz dejavnosti pliberške občine naj zaokroži še splošna navedba o prizadevanju občine za elektrifikacijo, javno razsvetljavo, telefonske naprave, za šport, za požarne brambe in druge, za splošnost pomembne zadeve.

Z vsem omenjenim seve še zdaleč niso rešena vsa pereča vprašanja in ostaja neizpoljenih še mnogo želja in zahtev prebivalstva, ki ima v tako razsežni občini v vsakem kraju še svoje posebne upravičene težnje. Ob dosedanjih dosežkih vsekakor ne moremo trditi, da občinskemu odboru manjka dobre volje in razumevanja za splošne koristi občanov. Nadejamo se, da bodo dosedanjim storitvam v okvirih finančne zmogljivosti v doglednem času sledile še druge, da bi pliberška občina postala vzor občin z zadovoljnim prebivalstvom.

stvu, ki ga je še nekaj časa sama upravljala, pri tem pa v svoji izredni dobrotljivosti pomagala marsikomu, ki je bil potreben pomoči.

Draga Pirmanova mati, počivaj v miru v domači slovenski zemlji, ki si jo tako globoko in iskreno ljubila. Žalujočim sorodnikom izreka mo iskreno sožalje.

Slovensko prosvetno društvo
Št. Vid v Podjuni

Vabilo na

Pevski koncert

ki bo v nedeljo 21. julija 1968
ob 20.30 uri pri Voglu v Št. Primožu.

Vsi ljubitelji slovenske pesmi
prisrčno vabljeni.

Prireditelj

Neurja

Po dolgi vročini so v preteklih dneh divjala po Koroškem huda neurja. Posebno prizadeta je zopet zgornja Koroška. Celotna škoda znaša okoli 50 milijonov šilingov. V dolini Mele je divjal hud vihar, ki je napravil ogromno škodo. V območju Šmohorja v Ziljski dolini pa je toča povzročila veliko škodo. Razbila je šipe oken, poškodovale avtomobile in šotore turistov. Neurje je trajalo le tri minute. Prav tako sta toča in veler prizadela tudi južne predele Koroške. Posebno velika je nastala škoda v Št. Petru na Vašinjah, kjer je uničenih do 80 odstotkov raznih poljskih pridelkov.

LOJZE ZUPANC

Petelinček daj cekinček

Nekje na Gorenjskem je v davnih, davnih dneh stal grad, v njem pa je živel graščak, ki je bil skopuh, četudi je bil silno bogat. Skoparjenje pa skopušniku ni bilo v prid, kajti nekega dne je prišel v grad gozdni škrtat in prosil vbogajme. Graščak pa ga je nagnal: „Izgini, lakot prihajaška! Če ne boš takoj odbrusil pet, bom naščuval nate lovske pse!“

„Ojoj, samo tega nikar!“ je zacmevkal škrtat. „Rajši grem od tod zdravih nog, četudi praznih rok!“

In je zbežal izpred gradu. Ali ko je tekel mimo grajskega kurnika, je zakikirikal petelinček: „Škrat, škrtat dolgohrad, kam se ti tako mudi? Kikiriki!“

Škrat si je mislil: Še temu ni dobro pri skopuhu, ki ga je zaprl v kurnik. Glasno pa je vprašal: „Kaj bi rad?“

„Oj, škrtat dolgohrad, vzemi me s seboj!“ je zapel petelinček.

Gozdni škrtat je pobasal petelinčka v popot-

dal polovico škrtatu. Ta je šavnil po kruhu in ga pojedel prej, kot bi se ozrl...

„Daj mi še drugo polovico!“ je zaprosil nenasitni škrtat.

Oglar mu jo je dal, četudi je bil sam tako lačen, da mu je kar pelo po trebuhu.

Škrat je pojedel kruh, nato pa je dejal: „Ker si usmiljen človek, ti dam, kar imam!“

In je potegnil iz torbe petelinčka, rekoč: „Ta petelinček ni kar navaden peteh! Če mu rečeš: Petelinček, daj cekinček!, bo izbruhal zlatnik. Le pazi, oglar, da ti ga ne bo vzela lisica, pa boš imel zmeraj vsega na pretek!“

To je zinil in izginil.

Zdaj je oglar popustil kopo in odšel po svetu. Kadar bi si rad kupil jedačo in pijačo, je vzela iz popotne torbe petelinčka in zaklical: „Petelinček, daj cekinček!“

In že je imel v rokah zlatnik. Tako je lahko jedel in pil, kar si je zaželel, pa še tovarišijo, ki je posedla okrog njegove mize, bogato pogostil.

Hodil je po svetu in hodil ter zašel tudi v grad skopuškega graščaka. Pred gradom so mu rekli grajski posli, naj nikar ne trka na grajske dveri, češ da ga bo graščak nagnal.

„Saj še nam ne da zadosti jesti, četudi mu delamo od zore do mraka!“ so dejali.

„Večkrat smo lačne ko site,“ so potožile grajske dekcle.

„Večkrat smo žejni ko ne,“ so zatarnali grajski hlapci. Četudi so grajski sodi v kleteh polni vina do vseh, nam graščak ne privoščiti piti.“

Oglar pa se je zasmel: „Če je pa tako, vam lahko pomagam.“ Vzel je iz torbe čudežnega pevca ter zaklical: „Petelinček, daj cekinček!“

Petelinček je izbruhal zlatnik, da so grajski posli kupili zanj jedačo in pijačo. Najedli in napili so se, da je bilo vsem zadosti do grla in še malo čez...

Skozi grajsko lino pa je graščak naskrivaj gledal, kako njegovi posli pijejo vino. Poklical je helebardiste in jim ukazal:

„Pred gradom je potepuh in lenuh. S petelinom čara in moje hlapce in dekcle vara. Vrzite ga v grajsko vozo, petelina pa mu vzemite in ga meni prinesite!“

Rečeno — storjeno!

Sredi noči je graščak slišal, kako oglar ječi v temni ječi. Vstal je in nažgal devet sveč ter razsvetil grajsko sobano. Na mizo je postavil čudežnega petelinčka ter zaklical:

„Petelinček — cekinček!“

Te besede pa niso bile prave! In ker je graščak, neumno teslo, izpustil eno samo besedico, ga petelinček ni ubogal. Namesto da bi bil izbruhal cekinček, je zapel: „Kikiriki, graščaku se v glavi vrtil!“

Graščaku se je pobesil nos. Pograbil je ko-

kota in odvihral z njim v grajsko klet ter ga porinil v ječo, kjer je vzdihoval oglar.

Vso noč je petelinček pel in pel, dokler ni še pred sončnim vzhodom priklical gozdnega škrtata, ki se je mimo grajske straže izmuznil v grad ter pohitel v grajsko ječo. Četudi je bil majhen, je bil močan za tri medvede. Uprl se je v vrata, da so se odprla na stežaj. Oglar in petelinček sta še pred dnem ušla iz grajske ječe in graščaku niti zbogom nista rekla.

Če oglar še živi, mu ni nič hudega! Kajti če mu petelinček vsak dan da en sam cekinček, jih mora zdaj pa že imeti toliko, da bi jih v sedmih dneh in nočeh ne preštel.

Daniilo Gorinšek:

Vrtiljak

Naokrog gre vrtiljak, vrtiljak četverokrak, nanj pripeti so konjički, se spreletajo kot piščki. En konjiček ves zelen je, kot spomladi je brstenje. Drugi zlat je, kot so klasi, dozoreli v letnem časi. Tretji siv je, kot v jeseni naši dnevi so megleni. Zadnji pa ves bel blešči se, kot pozimi sneg iskri se... Naokrog gre vrtiljak, vrtiljak četverokrak, suče se iz veka v vek — letnih časov krožni tek!...

J. GRUDEN

Opica in sir

Dve mački sta šli na sprehod. Našli sta kos sira. Obe sta ga hoteli imeti in se nista mogli pogoditi.

Prosil sta opico za nasvet. Opica jima je rekla:

„Nič lažjega kot to! Sir razdelimo na dva enaka dela in vsaka dobi polovico.“

Mački sta nasvet sprejeli. Opica je vzela tehtnico, razdelila sir in tehtala.

„Tale“, je rekla in pokazala na večji kos, „je težji.“

Vzela ga je in odgriznila majhen košček. Ko ga je pa zopet položila na tehtnico, je bil lažji od drugega kosa. Vzela je zdaj večji kos in ga odgriznila. To je večkrat ponovila. Navsezadnje je pojedla ves sir. Mačkama pa ni ostalo nič.

Tone Pavček

Posvojen po pomoti

Dajte nazaj nam, ljubi zamorci, dajte nazaj nam našega Marka! K vam ga zanesla krivica je barka, huda pomota! Kaj bi vi z njim!

Res da je črn, kot se spodobi, a ni zamorec; med vas ne sodi! Fant je zamazan, voda mu škodi. Da se razumemo. Taka je z njim!

S prvo pošiljko domov ga pošljite! Tukaj se joče za njim in zdihuje babica žalostna in — kar je še huje — suha brisača in poln vodnjak.

no torbo in tekel dalje. Tako je prišel v gozd, kjer je gorela kopa. Na kopišču je ob oglarški koči sedel star oglar, ki je kahal oglje. Kopar je bil reven, ker od oglarjenja ni še nihče zabogatel. A tolikanj je le še imel, da ni bil nikdar kruha lačen.

Ko je šel škrtat mimo kope, je črnih pravkar jedel kruh. In ker je bil škrtatelj lačen, je zaprosil:

„Daj mi košček kruha, ker sem lačen, da se skozme vidi!“

Oglar je prelomil reženj kruha na dvoje in

Urban se je rad vzpenjal Ko je zagledal otroka na visokem zidu, je nagrbnčil čelo in vzdiknil:

— Takoj dol! Padla bosta in si razbila glavo!

Urban in Mojca sta ostala na zidu. Kmet se je razjezal, jima pomahal s palico in jima zagrozil:

— Takoj dol, sicer vaju bom premlatil kot maček!

To ni bila šala. Preplašena otroka sta brž zlezla na dvorišče.

Toda komaj je brkati stric zavil za vogal sta bila otroka spet na zidu.

Tedaj je prišel mimo prodajalec bonbonov.

— Zdravo, otroka! — je veselo pozdravil otroka. — Imata rada bonbone?

— Rada jih že imava, samo nimava denarja.

— Recita očku in mamic! — jima je svetloval prodajalec.

Mimo je prišel brkat kmet.

Prepovedana igra

Še vedno je godrnjal, ko je potrkalo na vrata. Vstopil je orožniški narednik, rdeč v obraz in precej razpoložen.

„Heil, šef!“ je pozdravil, segel pod plašč in izvlekel steklenico vina. „Da se boš malo pokrepčal.“

„Kje si jo pa iztaknil, Maks? Kaj nisi v službi?“

„Sem, sem, le nazaj grede sem se ustavil v gostilni, saj veš, ves dan smo na nogah. Te patrulje mi res že presedajo. Kaj res ni drugega dela? No, tudi nate sem mislil, potreben si, pa sem izprosil še steklenico zate.“

„Kje pa sta ostala dva iz patrulje?“

„Prideta za menoj. Povečerjala bosta, saj drugega v gostilni tako ne dobiš kot enolončnico.“

„Nekaj, orožja, opreme, perila in hrane so nam danes pripeljali,“ je dejal poveljnik. „Jutri bo treba napraviti spisek, takoj ga moram poslati v mesto.“

„Hm, zopet prijetno delo. Delo za financarje in ne za nas,“ je menil narednik. Odpel je steklenico, natočil kozarec in ga ponudil poveljniku. „Naši pripravljajo veliko stvar, šef. V mestu sem zvedel. Zopet bo ropotalo po partizanih. Tokrat bodo gorski strelci spregovorili,“ se je pobahal.

„No, pa tudi za nas bo še kaj ostalo. Jim že pokažemo. Iztrebili jih bomo in tudi domačine je treba priviti. V nekaj dneh pričnemo tudi mi z racijo po trgu. Vse sumljive imam že na seznamu.“

„Vsa stvar mi prav nič ne ugaja. Partizani nas že predolgo pustijo pri miru. Sumljivo je to; kdo ve, kaj kanijo. Hudiča imajo za komandanta. Kadar najbolj stisnemo obroč, se nam izmuznejo.“

„V bližino trga ne prihajajo. Domačini bi jih prav gotovo opazili.“

„Opazili že, javili pa nam ne bi. Prava sodrga so. Vse bi bilo treba postreliti.“

ljude na svoji zemlji

VLADO FIRMA

11. nadaljevanje

Trg je razpotegnjen ležal v dolini. Stara in kotanjasta cesta je skoraj stopničasto rinila vanj. Na spodnjem koncu je samevalo župnišče. Bilo je prazno in puho. Župnika so Nemci izselili. Sedaj je v župnišču gospodarila in se grela finančna straža, ki pa je bila orožniški postaji na zgornjem koncu trga kaj malo v pomoč. Bili so to sami starejši Nemci, ki so vstopili v finančno stražo, da bi se rešili vojaške suknje. Orožniki jih niso cenili in jih tudi gledali precej zviška, kar pa le-teh ni mnogo prizadelo.

Tega dne so bili v trgu orožniki sami. Ker so že precej časa imeli mir pred partizani, so postajali iz dneva v dan brezskrbnejši. Poveljnik je čemerno sedel za pisalno mizo in pregledoval uradne spise, ki mu jih je zjutraj prinesel kurir mestne komande.

„Zopet poročila, sama poročila. Kakor da tukaj ne bi imeli drugega dela, kot pisati vsakodnevno kladovnico poročil, kje so partizani, koliko jih je, kdo jih vodi, koliko smo jih kaj ujeli...“ Jezno je pograbil šop papirjev in jih porinil v predal pisalne mize. „Seveda, partizani nas obvestijo, kam gredo, kje bodo napadli in kdaj. Tako pametno znajo misliti le na komandi. Mi hodimo naokoli in poižvedujemo, financarji pa lenarijo. Ne, dosegel bom, da jih prestavimo, saj so več v mestu kot tukaj.“

„Saj bomo ukrepali, in to prav kmalu. Oddelki policije in SS so že pripravljene. Vsak kotiček bomo pretaknili. Slišati je, da pride celo neki višji oficir SS, menda celo general v naš trg. Ustanovili bodo nekak skupen štab policijskih in vojaških sil; sedež naj bi bil v trgu. Saj bodo pri nas res lahko nemoteno in v miru pripravili načrte operacij. Le mi bomo zopet reveži, podili nas bodo zdaj sem zdaj tja. Sedaj pa smo tako mirno živeli...“

„Spij, šef. Grem in se vležem, kar nekam truden sem že. Kmalu bom preštar za takšno službo,“ je dejal narednik. Poveljnik orožniške postaje, ki mu je že rdelo lice, pa je vključil radijski sprejemnik. Novic s fronte, posebno ruske, ni nikoli pozabil poslušati; čez dan ali ponoči in če je bil še tako utrujen, za poročila je imel vedno čas.

„Ti, pokliči mi še ostale, dremlejo ali pa kvartajo v spalnici,“ je ukazal naredniku. „Moram vam prebrati razpored jutrišnje službe. Vsi boste šli v patrulje, toda ne le po trgu, prijateljski, tudi po okolici. V gozdovih malo povohajte, sicer se mi preveč polenite. Tudi v poročila ne morem zapisovati vedno isto. Še čudno, da se na komandi zadovoljijo z našimi vsakdanjimi poročili: tu v trgu vse mirno, prav tako v okolici, banditov ni opaziti, niti slišati o njih. Orožniška postaja vedno v strogi pripravljenosti, hm... vi pa popivate v gostilnah in lovite babe, kaj, narednik? O, vse vem,“ je skoraj osorno pridrgel orožniški poveljnik, ki ga je popito vino že preveč razgrela in se je hotel nekako opravičevati svoji nemški vesti.

„Takšna poročila pišeš vsak dan za komando, šef?“ je začudeno vprašal narednik. „Nič ne delamo in lenobo pasemo, praviš. Ti si naš poveljnik, odgovoren za red in opravljanje službe. Vsega tistega, kar opravimo še izven službe, pa ne vidiš. Že mesece tličimo v tej prekleti luknji, kuhamo sami, peremo sami, ker v trgu ne smemo nikomur zaupati. Na koga pa se polem sploh še lahko zanesemo,

Hočete ostati vitki?

Če hočete ostati vitki so samo tri stvari, pred katerimi se morate varovati, to so sol, maščoba in sladkor.

Seveda ni dovolj, da ne sežete za solnico, da bi si dodatno posolili jed. Že v kuhinji naj nadomestimo sol nekoliko ali povsem z naravnimi začimbami, kot so čebula, zelišče, paprika in podobno.

Navaditi se na drugo hrano je posebno težko za tiste, ki radi jedo ostro hrano. Kmalu pa boste odkrili „poseben okus“ različnih jedi in vas bo to odškodovalo za dozdevno odrekanje. Sladkosnedi že od nekdaj varčujejo s soljo!

Recimo, da se vam je posrečilo pripraviti jed brez soli ali revne s soljo in da solnice ni več na mizi; zato pa še ne jeste brez soli. Mnoga živila imajo že po svoji naravi sol v sebi ali pa jim pri vsakdanji pripravi dodajajo soli. Ravno pogosto uporabljena jedila, kakor mleko, kruh, in sir so bolj bogata s soljo, kot mislite.

Kruh lahko vsaj nekoliko nadomestimo z močnimi juhami ali kašami, mleka je dovolj tri skodelice na dan, sir pa le tiste vrste, ki so revne s soljo.

Zakaj naj se odrekanje soli? Tekočina telesa je uravnana na določeno in vedno enako mero soli. Če dovajamo telesu več soli, skuša telo obdržati ravnovesje glede soli s tem, da zadržuje tekočino. Po slani hrani pa ne žejamo samo grlo, temveč vso tkivo telesa. Kdor zauživa mnogo soli, prepoji organizem s tekočino. Vsako povečanje telesne teže in telesne tekočine pa bremeni srce in obtočila.

In maščobe? Začudili se boste, če boste slišali, da je povprečna potreba po masti že z dvema rezinama kruha z maslom.

Vrh tega dovajamo telesu vsak dan mnogo skrite maščobe, ki je sploh ne upoštevamo. Telo pa računata zelo natančno. Vsako odvisno maščobo skrbno vskladišči, tudi tisto skoraj „nevidno“, ki jo použijemo v olju, na solati ali sočivju, v orehih, v mleku ali v čokoladi.

Sladkor je za telo enakovreden maščobi. Zato pomislite posebno pri sladkarijah — ki sta v njih maščoba in sladkor — preden sežete po njih: nekaj sekund na jeziku, nekaj ur v želodcu in do smrti na bokih.

Kaj potem še preostane? Večna lakota? Počasi, lakota si boste potešili ker to terja narava. Ne smete pa zamenjati lakote s tekomo. To resnično ni isto.

Lakota je naraven čut, prirojen in neodvisen od naših življenjskih razmer in naše civilizacije. Fiziološko je lakota neprijeten občutek, ki ga izziva pomanjkanje hrane. Tek pa čutni dražljaj — želja po znanem, prijetnem okusu ali vonju, ki bi ga radi znova občutili. Tek ni prirojen, temveč pridobljen. Lakota je potreba, tek pa potrata.

Pravilno je jesti pred kosilom in pred večerjo presno sadje, ki nam daje občutek sitosti in tako lažje omejimo maščobe in sladkor.

In če se hočete zrediti? Delajte ravno nasprotno od tega, kar je zapisano zgoraj, vendar se zavedajte dejstva, da debelost ne prispeva k dolgemu življenju.

Zdravo in nezdravo znojenje

Znojenje v mejah normale je nekaj povsem normalnega. Povprečno izloči odrasel človek približno en liter znoja na dan, ki ga pa izpari tako, da je ta znoj nezaznaven. Znoj vzdruže s svojim izparevanjem stalno toploto telesa, hkrati pa se z znojem odpravljajo škodljivi produkti presnavljanja in razni strupi, zaradi česar je močno znojenje mnogokrat izredno koristno. Znoj se ustvarja v posebnih žlezah, tako imenovanih znojnicah.

Prekomerno znojenje je posledica obolenja žlez in drugih bolezni. To znojenje je lahko splošno ali pa krajevno. Obe obliki sta pod močnim vplivom živčevja in pravimo, da gre za nevrovegetativno motnjo. Vsaka psihična sprememba (razburjenje, veselje, strah) lahko trenutno izzove prekomerno znojenje. Tak pojav je zlasti pogost pri mladih ljudeh, ki so še neuravnovešeni, redke pa tudi pri starejših, popolnoma zdravih ljudeh.

Znano je, da se mnogo pote debeli ljudje. Znojenje je tudi čest pojav pri raznih infekcijskih boleznih. To pa je zelo koristno, kajti skozi kožo se poleg znoja izločajo še razne druge snovi, ki so se v telesu stvorile med boleznijo ter organizmu škodujejo. Znojenje tako v mnogočem pomaga ledvicam.

Splošno znojenje je mnogo redkeje kot pa krajevno. Opažamo ga največkrat pri slabotnih ljudeh, ki se zaradi malenkostnega

telesnega ali duševnega razburjenja obilno znojijo po vsem telesu. Krajevno znojenje pa je omejeno na manjše dele kože, največkrat na nos, pazduho, roke in noge.

Med krajevnimi oblikami znojenja je najbolj pogosto potenje nog in rok. Pri potenju nog je pogosto vsa vrhnja kožna plast prepojena z znojem ter je zaradi tega preobčutljiva, roževinasta koža pa se napihne in omeha tako, da nastanejo med prsti na nogah rdečkasta, boleča in srbeča mesta, ki povzročajo vnetja, ki so včasih tako huda, da človek ne more hoditi.

Največje zlo je hud smrad, ki nastane zaradi gnilobnega razpadanja znoja. Ta smrad je včasih tako neprijeten, da je tak človek v družbi skoro nemogoč. Pogosto so ljudje tega sami krivi, ker se nezadostno umivajo in prerediti menjavajo obutev in perilo.

Tudi potenje rok je skrajno neprijetna zadeva. Zaradi močnega izhlapevanja je koža zmeraj mrzla, vlažna in spolzka. Vse, kar tak človek prime, se ovlaži. Vzroki za potenje rok ležijo v živčnem sistemu in je zato razumljivo, da marsikatera živčna bolezen povzroča prekomerno znojenje.

Kako je z zdravjem? Kot smo že omenili, je znojenje naraven pojav, za bolezen ga smatramo takrat, ko zavzame večje oblike. Zdravljenje mora v prvi vrsti odstraniti temeljne vzroke. To so predvsem prekomerna debelost, nervoznost, slabokrvnost, slaba prebava in pa tuberkuloza. Treba je tudi

Drobni nasveti

■ Iz marsikatero bradavice se na stara leta razvije rak, zato jih moramo odpravljati.

Odpravljamo jih z jedkimi snovmi, kakor so: solitna ali očetna kislina in lapis. Kožo naokoli moramo varovati z vazelinom.

Hitreje odpravimo bradavico, če jo drgnemo s ščetko, namočeno v petroleju. Včasih zadostuje tudi raztopina soli v močnem kislu. Najbolj priporočljivo pa je, da se posvetujemo z zdravnikom.

■ Črvički v mesu, zlasti v prekajenem, so zaradi muhe, ki se latinsko imenuje pyophyla casei. Ta muha rada izleže jajčeca zlasti na gnjatih, ko jih vzamemo iz dima in sicer tam, kjer lahko črvički ob kosti prodrejo v gnjat. Zato okuženih gnjati na zunaj ne moremo razločiti od zdravih. Očistiti jih ne moremo drugače, kakor da z nožem izrežemo zalego.

Črvičke takoj uničimo v ognju. Ni dobro uživati okužene gnjati; črvički povzročijo razkroj mesa in lahko nastopijo tudi nevarne zastrupitve.

Okuženje preprečimo, če prekajeno meso, zlasti gnjat takoj po dimljenju zavemo v vrečico iz goste tkanine. Meso ob kosti posujemo z zmletim poprom ali borovo kislino v prahu, ki jo potem pred uporabo gnjati postrgamo z nožem. Gnjat obesimo v zračen suh in svetel prostor.

obleko in obutev večkrat premenjati in paziti na čistočo.

Sredstev, ki bi znojenje popolnoma ustavila, ne poznamo. Vsa zdravila, ki jih danes medicina uporablja proti znojenju, delujejo le prehodno. V prvi vrsti je treba upoštevati psihično-živčno uravnovešenos, kar zlasti velja za splošno znojenje. Tu so potrebna tudi pomirjevalna sredstva, ki jih pa mora predpisati zdravnik.

Priporočljivo je, umivati telo s kisom, alkoholom in raztopino tanina, sode in alkalnih mil. Zelo priporočljive so kopeši s hrastovo skorjo. Kdor se ponoči močno poti, naj ne uporablja pemice. Pri lažjem potenju nog bo zadostovalo, če si noge vsak dan umivamo s slabo raztopino kalijevega hipermangan ali pa z vodo, v kateri smo zavreli nekaj hrastove skorje. Seveda moramo nogavice in obutev stalno menjavati. V nogavice nasujemo salicilen puder, v prepočene čevlje pa raztopino formalina (eno žlico na liter vode).

Pri težkih oblikah potenja nog je zelo priporočljiva zmes iz enakih delov utotropina, talka, cinka in vode. Postopek je sledeč: zvečer umijemo noge, jih posušimo ter podplate namažemo z zgornjo tekočino; ko se tekočina posuši, obujemo nogavice ter ležemo. Postopek nekaj dni zaporedoma ponovimo, pozneje morda vsak mesec ali še redkeje. Pri znojenju pod pazduho priporočamo 10 do 30-odstotno vodo ali alkoholno raztopino formalina ter pudranje.

Za varno vožnjo z otroki

Angleži veliko razmišljajo o varnosti otrok v cestnem prometu, pa naj gre za male pešce ali za avtomobilske potnike. V mestecu na robu Londona so za poskus razdelili otrokom rdečkaste fluorescentne trakove, ki jih malčki nosijo okoli pasu in ki so od daleč podobni rešilnim pasovom. Svetlikajoči se trakovi so v luči žarometov vidni že od daleč tudi v neugodnih vremenskih razmerah.

Tehniki so se posvetili skrbi za dojenčke in nekoliko večje otroke med vožnjo z avtomobilom. Že mnogo takih otrok je umrlo ali pa so dobili hude telesne poškodbe zaradi malomarnosti ali nepazljivosti staršev. Prav tako nevarna kakor pogosta je navada, da mati ali drug sopotnik na sedežu zraven voz-

nika drži v naročju prav majhnega otroka.

Londonsko združenje za varnost na cesti je naslovilo na javnost in tudi na pristojne oblasti več priporočil. Med drugim svetuje, naj starši, namenjeni na pot z avtom, spravijo nekaj mesecev starega dojenčka v neke vrste torbo, ki ima dva ročaja in je podobna otroškemu vozčku brez koles. Torbo z malčkom naj vzame v naročje tisti izmed potnikov, ki sedi na zadnjem sedežu.

Otrokom v starosti od enega do dveh let so namenjeni posebni sedeži, ki so opremljeni z varnostnim pasom in jih je mogoče obesiti na hrbtno stran naslanjala sprednjega sedeža. Takih sedežev je v Angliji cela vrsta v različnih izvedbah, prilagojenih avtomobilom te ali one znamke. Seveda je najbolje, če otroci

med vožnjo mirujejo. Njihov nemir je včasih posledica slabega zračenja, gostega tobačnega dima ali pa sunkovitih kretanj živčnega voznička za krmilom. Združenje svetuje umirjeno vožnjo, katere hitrost ne presega 100 kilometrov.

Nasvete britanskih prometnih strokovnjakov bi bilo bržkone dobro upoštevati tudi izven meja te dežele. Mnoge londonske prodajalne imajo na zalogi zbirko najrazličnejših predmetov, ki zagotavljajo udobnejšo vožnjo malim potnikom (in seveda tudi njihovim varuhom). Dobijo se na primer baterijsko ogrevalne mlečne steklenice z dudkami in s kaveljci opremljene termovke s hrano za dojenčke, tako da ostane temperatura nekaj ur prav takšna, kot je bila tik pred odhodom.

povej!" se je razhudil narednik. Vzdignil se je, da bi odšel. „No, saj tako zopet nisem mislil. Vendar bomo sedaj vso stvar drugače zagrabili.“

„Zgrabi financarje, te stare polezuhe in postopače. Kaj jih rabimo tukaj.“

V trški gostilni je bilo medtem prav veselo. Gostilničar, ki se ni ogreval ne za Nemce niti za osvobodilno gibanje, je znal vleči denar iz domačinov, prav tako pa tudi ni prizanašal orožnikom, za katere je vedel, da imajo vedno dovolj pod palcem. Pri njem se je vedno zbiral ves trški svet. Dobro je prodajal novice nemški oblasti, ki ga je imela za svojega človeka; prav tako pa so tudi terenci, ki so se zadrževali pri njem, izvedeli marsikaj zanimivega o nameravanih nemških akcijah. Domačini ga niso marali, bali so se ga, starega stiskača, v njegovo gostilno pa so zahajali, da bi jih ne prijavili.

Pri mizi ob oknu sta posedala precej okajena orožnika, ki sta na svojega narednika že pozabila. Sedaj sta vsaj lahko bolj brezskrbno kramljala z nemško učiteljico, ki je šele pred kratkim prišla na to šolo. Bila je mlado dekle in zagrizena nacistka; zavzeto je ponemčevala slovenske otroke.

„Hajdi, na vaše zdravje! Še kozarec,“ je piljal mlajši orožnik.

„No, no, nikar ne bodite tako uradni, gospodična,“ je pripomnil njegov starejši tovariš.

„Saj nisem, samo ne maram ljudi, ki preveč pijejo. Dolžnost je dolžnost. Jaz vzgajam otroke, vi pa morate skrbeti za red in mir v trgu, ne pa popivati,“ je napol v šali napol zares odgovorila učiteljica.

„Ne bodo vas parlizani, prelepi ste, ne damo vas. Če pa pridejo, jim že pokažemo. No, ali ni v trgu mir in varno? Še blizu si ne upajo. Zakaj? Zato, ker vedo, da z

nami ni dobro češnje zobati,“ se je hvalisal mlajši, ki pa si je v mislih vroče želel, da bi starejšega že vrag odnesel iz gostilne. Takšna brhka Nemka vendar ne more zabavati hkrati kar dva in to še mladega in starega.

„Pustimo uradne pogovore,“ je predlagal starejši. „Raje se kaj veselega pogovorimo in zapojmo. Hej, gostilničar, še en kozarec zame!“

Gostilničar je ves nasmejan prinesel naročeno pijačo in vprašal: „Kaj pa bo gospodična?“

„Čaj mi prinesite!“ je naročila učiteljica, ne da bi ga pogledala.

„Čaj z rumom,“ se je vmešal mlajši orožnik in primaknil stol bliže k njej. Nasmehnila se mu je in ga prijel za uho. „Prevročje nama bo, ali ne bi tam ostali?“

„Kako neki,“ se je branil mladi orožnik, „saj sva vendar še oba mlada.“

„Seveda, mlada, kajpada mlada, jaz sem pa starina,“ je zagodel starejši in lopnil z roko po mizi.

„No, nikar tako hrupno,“ je opozoril gostilničar. „Tam sedijo gospod notar, njegova žena in lekarnarjevi. Kaj bodo pa rekli.“

„Kaj bodo rekli, seveda. Mirno lahko sedijo in pijejo, ker mi pazimo na vas. Kaj bi neki brez nas, vsi skupaj ste strahopetci. Prav, pa zapojmo.“

Poskusil je, pa mu ni šlo prav iz grla. Še mlajši je pritegnil in tudi učiteljica, ki jo je stisk roke mlajšega orožnika spraval v dobro voljo. Kar vseč ji je bil; vse mlado in zdravo je bilo na fantu. Končno si bo morala le omisliti moža.

Medtem ko sta se orožnika zabavala v gostilni, je pogledal skozi okna prvi mrak. Na obronkih gozda so se pokazali nejasni obrisi postav, ki so hitele preko travnikov in

polj. Približevale so se trgu, kjer je z večerom zamrlo življenje. Ob večernih urah so prebivalci le neradi prihajali iz hiš.

Postave — partizanski borci so se ustavili v bližini trga in čakali na dogovorjeni znak. Niso dolgo čakali. Na spodnjem koncu se je pojavil partizan Jaka, ki je bil z Janezom pred desetino pohitel v trg, da si ogledata položaj. Pomahal je z belo rutico. Črt je nekaj zamrmral in stekel k svojim borcem.

„Jaka sporoča, da je vse varno. Kje pa je Janez, se še ni vrnil? Ne utegnemo čakati. Pojdite, takoj pridem za vami. Napademo na moj ukaz!“

Skupina se je razkropila. Obroč se je počasi ožil, ko so se borci vedno bolj približevali orožniški postaji na zgornjem koncu trga, kjer je hrumul ozek a globok potok. Ob potoku se je ves zadihan ustavil Črt in se zastmel v okna orožniške postaje. Tam ga je našel Jaka. Neslišno se je priplazil k njemu in ga prijel za ramo. „Črt, dva orožnika pijančujeta v gostilni, ostali pa so na postaji. Vojaštva ni videti, financarjev tudi ne, menim, da so sami v vasi. Borci so že obkolili postajo in čakajo na tvoje povelje.“

„Prav, Jaka. Takoj bom pri njih. Pripravi bombe.“

Kmalu sta bila pri desetini, ki se je skrivala okoli postaje. Skočila sta k vratom, medtem ko je Črt ukazal: „Ogenj!“ Zapokalo je. Krogle so žvižgaje udarjale v zidove in razbijale stekla v oknih. Streljanje je postajalo vedno močnejše. Črt in Jaka sta zaman butala v dobro zaklenjena vrata.

„Zlodej, ne morem jih vlamiti,“ je sopihal Črt.

„Umakni se!“ je vzkliknil Jaka in že vrgel bombo v vrata. S strahovitim treskom jih je razneslo.

(Se nadaljuje)

R. MIRO

Ukradena mumija

V vili profesorja Augusta Nerva je vlomilec ukradel leseno mumijo. Profesorja ni bilo doma, odpotoval je bil na sestanek znanstvenikov v San Jose v Kostariki. V vili je ostala profesorjeva prijateljica, ki jo je vlomilec ubil.

Kar se tiče mumije, je predstavljala znanstveno in zgodovinsko vrednost, pa vrag za njo! Toda prav zaradi nje je izgubila življenje profesorjeva prijateljica Lavinija Montez, znamenita dramska

umetnica, znana v Panami in dobršnem delu Latinske Amerike. Ali je bilo potrebno, da jo je vlomilec ubil zaradi take malenkosti?

Profesor Nervo je takoj zapustil sestanek v San Joseju in prihitev v Panamo. Bil je popolnoma zlomljen. Očitno je bilo, da je bila smrt njegove prijateljice zanj hud in boleč udarec.

Profesorjev prijatelj Amadeo da Verona, simpatičen italijanski inženir in strokovnjak pri družbi Panamskega prekopa, je sam uvedel preiskavo v zvezi z ločinom po petnajstih dneh, ko je panamska policija izjavila, da bo ostal zločin verjetno nepojasnen.

Verona je prejel dovoljenje policije za preiskavo na svojo odgovornost. A profesor za to ni bil posebno zavzet. Žalostno je izjavil:

— Dragi moj Amadeo, kaj vse to pomaga? Nihče ne more oživiti moje drage Lavinije, a kar se tiče mumije, bi bilo bolje, da je ne bi bil nikoli videl!

Toda Amadeo je cenil profesorja in si ni dal vzeti poguma. Začel je mrzlično raziskovati ves primer. Šef panamske policije je bil Amadeo rad na uslugo in mu je dovolil, da si je vzel detektiva za sodelavca.

Vendar pa so ostali trije meseci vztrajnih preiskav brez posebnega uspeha. Vlomilec in ubijalec kakor da se je pogreznil v zemljo! Nikjer ni bilo mumije, profesor pa je bil od dne do dne vse bolj potr. Lavinija je počivala v rodbinski grobnici v Santiagu de Veraguas. Detektiv je že pričel obupavati, samo Amadeo je še vztrajal.

— Dobro, gospod Verona, mu je nekega dne dejal detektiv, kako to: Italijan ste, a ste potrpežljivejši od vsakega Angleža?

— To je dediščina naše družine, mu je pojasnil Verona in se smehljaj. Toda Manfreda, ali bi hoteli z mano v Washington?

— Kako to mislite? V hotel Washington?

— Ne, ne, ampak v pravi Washington, tistega v Združenih državah.

— Zelo rad, a zakaj?

— Zaradi preiskave.

— Vi ste zares čuden detektiv. Uboj se je dogodil v Panami, a vi odpotujete na drugi konec sveta.

— Kaj hočete, dragi moj, kriminalistika ima včasih nenavadne poti! Torej jutri potujeva. Potovala bova z ladjo Panamske družbe, tako bo ceneje.

Amadeo se je poslovil od profesorja Nerva. Na vprašanje, ali bo opustil nadaljnjo preiskavo, je odgovoril:

— Nikakor ne. Potujem službeno v Washington. Družba me pošilja in Manfreda me spremlja. Ima teta v Washingtonu pa bo izkoristil ugodno priložnost, da jo obišče.

Ko sta prispela v Washington, je Amadeo detektivu tako pojasnil namen njunega potovanja:

— Mumijo je nekdo ukradel, ker predstavlja izredno vrednost, sicer je ne bi bil niti pogledal. Profesor je dobil mumijo, da jo preuči in zatem vrne muzeju v Panami. Ker jo je nekdo ukradel, je treba ugotoviti pravi motiv tega dejanja.

— Dobro, a kako bova odkrila ta motiv? — je vprašal Lorca.

— Ali niste nikoli ničesar slišali o kongresni knjižnici v Washingtonu? Gotovo ste že kaj slišali o njej. Tam bom poiskal podatke o mumiji. To je balzamirano truplo faraona iz šeste dinastije. Morda obstaja kak zapis.

Medtem ko se je detektiv sprehajal po mestu in si ogledoval znamenitosti, se je inženir v knjižnici pogledal v egiptologijo.

Po petih dneh mu je bil primer — vsaj kar je zadevalo mumijo — povsem jassen. Inženir in detektiv sta zopet odpotovala in Lorca je bil nekoliko užaljen, ker mu inženir o stvari ni ničesar povedal. Toda Verona ga je kmalu pomiril. Dejal je, da bi bilo prezgodaj že kaj sklepati, dokler ne bo zbran ves mozaik podatkov.

Vrnila sta se v Panamo. Verona in Lorca sta nadaljevala rutinsko delo v zvezi s preiskavo.

Zdaj se je Amadeo zamislil. Kradljivčev motiv mu je bil povsem jassen. Toda zakaj uboj, saj bi bil vlomilec lahko ukradel mumijo tudi brez tega?

Minil je še en mesec, a del uganke je bil še vedno nerazrešen. Nekega dne je Amadeova petnajstletna hčerka brskala po nekkih albumih in iznenada poklicala očeta:

— Pogledaj očka, kako sta si profesor Nervo in pokojna teta Lavinija podobna.

Amadeo je pogledal sliko in dejal ravnodušno:

— No, da, kaj ne veš?

Naslednjega dne sta Lorca in inženir odpotovala v Barranillo v Kolumbiji. To je bilo rojstno mesto profesorja in lepe igralke.

— Zaradi te prekleto mumije bova verjetno potovala še v Sydney in Arhangelsk, je godrnjal detektiv.

— Ne bojte se, ga je potolažil inženir. To je zadnje potovanje v zvezi z mumijo, to vam zagotavljam.

V Barranillo se je inženirju posrečilo najti igralniko polsestro, od katere je po spretnem izpraševanju izvedel za zadnji člen v verigi domala nerešljive uganke. Lorca je zopet vztrajno spraševal, toda inženir mu je pojasnil:

— Prav kmalu boste izvedeli vse.

Dan po vrtnitvi se je v hiši panamskega šefa policije zbrala manjša družba: profesor Nervo, inženir Verona, šef policije Jimenez, njegov pomočnik Mendana, detektiv Lorca in policaj Fisher.

Verona je pričel:

— Želim pojasniti tragedijo v zvezi z ubojem Lavinije Montez in skrivnost mumije iz šeste dinastije.

Po kratkem predahu je nadaljeval:

— Kakor pojasnjuje rokopis s številko 12.214 iz kongresne knjižnice v Washingtonu, so bili v prs-

nem košu mumije skriti rubini in safirji ter drug nakit. Takšen je bil običaj v starem Egiptu. Lopez je za to vedel, se polastil mumije, pobral drage kamne in nakit, a mumijo uničil; tat je obnem ubijalec. Toda pokojne igralke ni ubil zato, ker bi ga ovirala, ampak iz povsem drugih razlogov. O tem naj nam profesor pove kaj več.

— Odkod naj jaz to vem? je presenečeno vprašal profesor. Takrat sem bil v San Joseju...

— Ker nam profesor noče ničesar povedati, bom sam nadaljeval. Bil sem v Barranillo, rojstnem mestu profesorja in igralke. Tam mi je njena polsestra izdala skrivnost. Profesorjev oče je bil tudi igralnik oče. O tem profesor ni ničesar vedel in je to dognal šele v zadnjem času. Zato se je nepričakovano vrnil, se naskrivaj splazil v svojo hišo, zadavil svojo ljubimko, uničil mumijo ter skrnil drage kamne in nakit na varnem mestu...

V tem hipu je počil strel. Ker so vsi gledali inženirja in ga poslušali, niso pazili na to, kaj dela profesor. Ta je bil vsaj tokrat pogumen. Izvlekel je revolver iz žepa, si ga nastavil na sence in sprožil. Samo inženir Verona je to opazil, toda želel je svojemu staremu prijatelju dati vsaj zadnjo možnost, da se izogne sramoti, obsodbi in kazni.

Za dobro voljo

„Prenehati morate kaditi, piti ne smete ničesar več in keglati tudi ne.“

„Že vidim, doktor! Zmenjeni ste z mojo ženo.“

„V galerijski zbirki slik sem videl tako naravno naslikano čebulo, da mi je privabila solze v oči.“

„Že šest let hodim za vašo hčerko!“

„No, in sedaj?“

„Poročil bi jo rad!“

„Torej nič hujsnega! Sem mislil, da boste zahtevali pokojnino!“

„Ker ste bili že desetkrat kaznovani, vam moram prisoditi najvišjo kazen!“

„Gospod sodnik, ali pri vas stalni odjemalci ne dobe nič popusta?“

„Kaj želite še h kavi?“

„Ne sprašujte preveč! Žlico in sladkor!“

„Mile, ali sem ti še tako draga, kot sem bila pred poroko?“

„Ne vem, ker ne zapisujem izdatkov.“

„Gospodična, verjemite mi, da znam uganiti vaše misli.“

„Tako? In kljub temu ste še vedno tu?“

„Torej vi izrecno želite, da vas po smrti obducirajo?“

„Da, vedeti hočem, zakaj sem umrl.“

„Skotje so znani skupubi. Nekeč sta se nekemu rodila dvojčka, fotografirati pa je dal le enega.“

„Kaj ne veste, da mora imeti voznik zvečer luči!“

„Ne pomaga nič, ker je moj konj slep!“

„Poštni uradnik: „Pismo je pretežko, morate prilepiti še eno znamko.“

Jaka: „Potlej bo pa še težje!“

Nace: „Zakaj pa imaš tako zateklo lice?“

Tone: „Veš, Nace, to pa je žensko ročno delo!“

„No, gospod, ali ste se držali mojih navodil? Vsak dan tri tablete in zraven vselej požirek konjaka?“

„Da, gospod doktor! V splošnem je še precej dobro! S praški sem sicer zaostal za en teden, zato sem pa s konjakom za tri tedne naprej.“

Predavatelj: „Pri umetnih gnojilih so dosegli že takšen napredek, da človek nosi gnoj za celo njivo v enem žepu...“

Kmet: „Ob letu pa ves pridelek v drugem!“

PIERRE DANINOS

Letoviška hišica

„Verjetno ste posrednik za najemanje letoviških hišic iz Bastie, ali ne?“

„Da, gospod. In vi ste najbrž inženir Max Fischer iz Vestfalije?“

„Točno. Strašno potovanje imam za seboj. Iz Paderborna pa čez Pariz v Marseille sem imel neverjetno slabe zveze. Natresel sem se v vlakih, da je groza. Potem pa še morje od Marseilla do Bastie: slabše kot v Biskajskem zalivu. No, zdaj sem tu. Ali greva takoj na pot, da vidim končno to letoviško hišico mojih sanj?“

„Prav žal mi je, da ste se tako namučili po vlakih in na morju. Majhen sprehod po trdih tleh vam bo zdaj gotovo prav prišel...“

„Veseli sem, da ste mi priskrbeli tako čudovito letoviško hišico. Pojdiva!“

„Boste videli, kako ste prav storili, ko ste si že v začetku maja zagotovili letoviško hišico Lepo obzorje. Po pravici vam povem, da bo letos pri nas prava norišnica, z gosti in turisti. Mimogrede naj omenim še to, da je bila vaša hišica prav zadnja, ki jo je bilo še mogoče dobiti, ko ste brzojavno zahtevali rezervacijo.“

„Hvala vam še enkrat. Him, toda zdaj korakava že tri četrt ure, hišice pa ni nikjer. Ali niste pisali, da je oddaljena od pristanišča le pet minut?“

„Seveda, če bi najeli helikopter. A kaj bi imeli v tem primeru od vse te lepe okolice? Kaj ste zavpili? Klobuk vam je odneslo? Takoj vam ga ujamem. Morali se boste navaditi. Veste, tu pri nas je tako: če ne dežuje, močno piha. Kaj hočete! Taka je pač narava. No, tamle je vaša letoviška hišica!“

„Kaj? Tistole? Saj to je navaden hlev!“

„Oprostite, gospod! Dandanes gradijo tudi hleve moderno. Sicer pa, če že hišica ni videti kaj posebnega, je notri pravi raj.“

„Že prav; res nisem pričakoval Versaillesa ali podobnega dvorca, ampak to je prava revščina.“

„Kaj pa mislite, da boste dobili za svojih ubogih 20.000 frankov mesečno? Babilonske visoke vrtove?“

„Nikar se ne jezite, gospod Petitjean. Pogledmo razkošje, ki naju čaka notri.“

„Kaj pa je to? Pred oknom spalnice stoji visok zid.“

„To je tovarna gumiarabikuma. Res, ni posebno prijetno gledati ta zid, a kaj bi šele rekli, če bi stala takole zraven tovarna kleja ali ribjih konserv, a?“

„Zidovi so krepko vlažni, strop pušča in bla-

zina na postelji je napolnjena kar s slamo!“

„Na vlogo se nikar nič ne pritožujte. V tej peklenki vročini ustvarja v hiši prijeten hlad. Za umivanje ni nič boljše kot deževnica. Imate jo takoj pri roki po zaslugi našega vetriča, ki je poznano bolj zdrave kot blazine z volno. Ker je metal s strehe nekaj opek. Slamarice pa so prislavnik hišice vegetarijanec, ni hotel striči ovac in se je odločil raje za slamo.“

„Kje pa je kuhinja?“

„Na koncu vrta. Čudovit vrt imate poleg hiše. Ob zadnjem plotu, slabih deset minut hoda od tod, stoji kuhinja. Edino dimnik ne dela. Kuhali boste lahko zraven pod milim nebom. To bo dajalo vašemu bivališču idiličen videz. Še tole moram povedati: voda je slaba, in če se vam bo deževnica res preveč upirala, si lahko nabavite v Bastii ali Ajacciu mineralne vode, kolikor hočete. Električne še nimamo, bo pa v petih letih prav gotovo napeljana. V vsem drugem pa je tale letoviška hišica prav gotovo upravičena do svojega imena Lepo obzorje. Lani je preživel dopust v njej Andre Maurois osebnost. Bil je navdušen in...“

„Stojte, počakajte! Glavno vprašanje. Pisali ste mi, da je iz hišice prekrasen razgled na morje.“

„Seveda.“

„No, kje je zdaj ta vaš razgled?“

„Pazljivo poslušajte! Ko se boste povzpeli na podstrešje, boste na zahodni strani opazili stranišče. Vzemite pručko, stopite v stranišče, spustite desko, postavite nanjo pručko, pazite, da ne boste padli, ko boste zlezli na vse skupaj, in pogledjte skozi okroglo lino. V daljavi boste ob lepem vrenemu zaznali sivkasto črto — no, to je morje!“

Smeh stoletij

Tristan Bernard je z nekim svojim delom zaslužil več deset tisoč frankov in jih je naložil v „Banque de France“. Ponosno se je vsak dan sprehajal pred monumentalno zgradbo in zadovoljen pogledoval stražarja, ki je stal pred poslopjem:

„Ta mož varuje moj denar! Lahko sem brez skrbi!“

Lepega dne je bil prisiljen dvigniti sto frankov, malo pozneje tisoč, pa spet dve sto in še in še... Čez nekaj mesecev je vložena vsota povsem skopnela. Ko je nesel iz banke zadnjih petdeset frankov, je stopil k stražarju, ga potrepljal po rami in mu dejal:

„Hvala, sinko! Zdaj greš lahko domov!“

Neka dama je po vsej sili hotela izvedeti, kakšno mnenje ima pisatelj o zakonu. Bernard se je nekaj časa obotavljal, češ da je sam poročen. Ko pa le ni odnehala, je menil.

Nu, če že hočete vedeti: zakon

je kakor prostozidarska loža: neposvečenci ne vedo ničesar, posvečenci pa ne smejo ničesar povedati!“

Nekdo je vprašal duhovitega pisca:

„Ali mi lahko pojasnite, kaj je kapital, a kaj je delo!“

„Zelo rad,“ odgovori Bernard. Posodite mi tisoč frankov — to je kapital.“

„Nobro, kaj pa delo!“

„No, delo je pa tisto, kar boste počeli, da boste dobili denar nazaj.“

Bernard je tožil prijateljem, da ni več vere na tem svetu, še pri otrocih ne.

„Na lastna ušesa sem slišal, kako je mamica učila svojega sinčka: „Če boš poreden, boš prišel v pekel, če boš priden pa v nebesa.“

In veste, kaj je odgovoril mulec:

„Kakšen pa moram biti, da bom lahko šel v kino!“

NOVICE
IZ

SLOVENIJE

Vrtine za toplo vodo

Na Bledu že dalj časa potekajo geološke raziskave, ki naj bi pripeljale do novih termalnih vrelcev. S sedmimi površinskimi in eno globinsko vrtino skušajo ugotoviti ali je na Bledu tudi toplejša voda in v kakšni količini. Sedanja temperatura vode v termalnem vrelcu znaša 22 stopinj Celzija. To vodo koristijo tudi za polnitev bazena v hotelu Toplice. Če bodo našli še toplejšo vodo, potem bodo verjetno na Bledu zgradil pokrito javno kopalnico.

Nove arheološke najdbe

Prejšnji teden so zaključili arheološka raziskovanja na Titovem trgu v Ajdovščini, kjer so na površini 20 kvadratnih metrov in poldrug meter globoko odkrili nad 450 novcev, veliko kosov keramike, cel keramični vrč, pripomočke za lepčenje, prstane in številne druge predmete. Med bronastimi najdbami je vredna posebne pozornosti pipa, ki sodi med zelo redke tovrstne izkopanine v Sloveniji. Dostej so v daljšem raziskovalnem obdobju uspeli v Ajdovščini rekonstruirati predvsem staro obzidje mesta, medtem ko so tisto, kar je bilo znotraj tega obzidja zelo malo uredili. Predmeti ki so jih sedaj odkrili, izhajajo iz prvega do tretjega in četrtega stoletja našega štetja ter zgodnjega srednjega veka. Raziskovalci bodo še naprej spremljali zemeljska dela, ki so potrebna za gradnjo novega trgovskega poslopija.

Ze več kot 1100 vzorcev

Organizatorji letošnjega 14. mednarodnega sejma vin, žganih pijač, sadnih sokov in opreme, ki bo v vseh prostorih Gospodarskega razstavišča od 30. avgusta do 8. septembra, so dobili že več kot 1100 vzorcev vin, žganih pijač in sadnih sokov iz 21 držav, ki jih bodo ocenjevale mednarodne komisije. Seveda pa organizatorji sejma še vedno sprejemajo vzorce, ki prihajajo iz raznih dežel, tako da bo končno število vseh vzorcev, ki jih bodo morale oceniti komisije, nedvomno precej večje. Medtem ko bosta komisiji za ocenjevanje žganih pijač in sadnih sokov začeli ocenjevati vzorce šele sredi avgusta, pa se bo mednarodna komisija za ocenjevanje vinskih vzorcev sestala že 23. julija.

RADIO LJUBLJANA

Poročila: 4.30, 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 17.00, 18.00, 19.30, 22.00, 23.00.
Dnevne oddaje (razen sobote, nedelje in praznikov):
5.30 Svetujemo vam — 6.00 Napotki za turiste — 6.50 Danes za vas — 7.00 Telesna vzgoja — 8.00 Pregled sporeda — 10.15 Pri vas doma — 11.00 Turistični napotki — 12.00 Na današnji dan — 12.30 Kmetijski napotki — 13.00 Priljubljene dneve in pregled sporeda — 13.10 Obvestila — 13.30 Priporočajo vam — 15.00 Komentarji — 16.00 Vsak dan za vas — 18.00 Aktualnosti doma in po svetu — 19.00 Lahko noč, otroci — 19.10 Obvestila — 19.15 Glasbene razglednice — 22.00 Pregled sporeda za naslednji dan — 23.05 Literarni nakturno.

Sobota, 20. 7.: 8.08 Glasbena matineja iz opusov slovanskih avtorjev — 9.00 Počitniško potovanje od strani do strani — 9.15 Glasbena pravljica — 9.30 V planinski koči — 9.50 „Noč avtostop“ — 12.10 Plesni ritmi iz oper Richarda Straussa — 12.40 Samoborske pesmice — 14.05 Paleta zabavnih melodij — 15.20 Glasbeni intermezzo — 15.45 Literarni sprehod — 17.05 Gremo v kino — 17.35 Igramo beat — 18.15 Pravkar prispelo — 18.50 S knjižnega trga — 20.00 Sobotni večer — 20.30 Zabavna radijska igra — 21.30 Iz fonoteke radija Koper — 21.10 Oddaja za naše izseljence.

Nedelja, 21. 7.: 7.30 Za kmetijske proizvajalce — 8.05 Veseli tobogan — 10.00 Še pomnite tovariši — 10.25 Pesmi borbe in dela — 10.45 Nedeljski mozaik lepih melodij — 12.10 Voščila — 13.15 Zabavna glasba — 14.00 Čez hrib in dol — 14.30 Humoreska tedna — 14.45 Z velikimi orkestri v tričetrtinskem taktu — 15.05 Popolne ob zabavni glasbi — 16.45 Klavirske skladbe — 17.05 Nedeljsko športno popoldne — 19.15 Glasbene razglednice — 20.00 Zabavno glasbena oddaja — 22.15 Serebnadi večer — 23.15 Za ples in dobro voljo.

Ponedeljek, 22. 7.: 8.05 Radijska igra za otroke — 8.24 Pesmi o sreči in veselju — 9.05 Koncert — 10.00 Razgovor z borci revolucije — 10.25 Stare in nove pesmi — 11.20 Vedri zvoki — 13.15 Primorska skozi čas in sedanost — 14.00 Venček narodnih pesmi — 14.25 Simfonični koncert — 15.05 Popolne ob lahki in zabavni glasbi — 16.25 Pesmi, ki so jih peli nekoč in jih pojemo še danes — 17.05 Ples ob petih — 18.00 V svetu operet — 19.15 Poje Nino Robič — 20.00 Simoniti: „Partizanska Ana“ — 21.05 Veliki orkestri igrajo — 22.10 Melodije za lahko noč.

Torek, 23. 7.: 8.08 Opera matineja — 9.00 Počitniško potovanje od strani do strani — 9.15 Kaj pojo otroci po svetu in pri nas — 9.30 Igra orkester Bert Kämpfert — 12.10 Weber: finale opere „Čarostrelec“ — 12.40 Iz kraja v kraj — 14.05 Koncert za odh in zabavo — 15.40 V terek nasvidenje! — 17.05 Simfonični koncert — 18.15 Iz naših študiov — 18.50 Na mednarodnih križpotjih — 19.15 Poje Lidija Kodrič — 20.00 Radijska igra — 21.00 Pesem godal — 21.15 Parada popevk — 22.15 Jugoslovanska glasbena tribuna.

Sreda, 24. 7.: 8.08 Glasbena matineja — 9.00 Pisan svet pravljic in zgodb — 9.15 Počitniški pozdravi — 9.30 Zabavno glasbeni spored — 12.10 Iz opusa Z. Cigliča — 12.40 Slovenske narodne pesmi — 14.05 Igramo za razvedrilo — 14.35 Voščila — 15.20 Glasbeni intermezzo — 15.40 Poje moški vokalni kvartet „Savski val“ — 17.05 Mladina sebi in vam — 18.15 Delibesova baletna glasba — 18.45 Naš razgovor — 19.15 Glasbene razglednice — 20.00 Wolfgang A. Mozart: „Don Juan“, opera — 22.40 Zabavni zvoki.

Četrtek, 25. 7.: 8.08 Opera matineja — 9.00 Počitniško potovanje od strani do strani — 9.15 Uspehi glasbenih šol v preteklem šolskem letu — 9.30 Od vasi

10.05 Glasbeno potovanje — 11.00 Ljudska glasba — 15.00 Ura pesmi — 17.10 V dunajski koncertni kavarni — 18.00 Oddaja Kmetijska zbornice — 19.15 Veselo in zabavno — 20.10 Zgodovinska slušna podoba — 21.00 Veselo petje, veselo igranje — 22.10 šport.

Petek, 26. 7.: 5.05 Ljudske viže — 8.15 Priljubljene melodije — 9.00 Glasbene impresije — 9.30 Ljudska glasba iz Afrike — 10.05 Zabavna glasba — 11.00 Maj ljubček je lovec — 14.00 Pravljice — 15.00 Komorna glasba — 17.10 Glasba ob koncu tedna — 18.00 Koroška avto- in motorevija — 19.15 Veselo in zabavno — 20.10 Zveneče filmsko platno — 21.00 Koroška večeraj in danes — 21.30 Diskusija koroških kulturnih kritikov — 22.10 šport — 22.20 Okretnica jug-vzhod.

1. PROGRAM

Poročila: 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 12.15, 17.00, 19.00, 22.00, 23.00, 24.00.

Dnevne oddaje (razen sobote, nedelje in praznikov): 6.00 Pozdrav — 6.40 Jutranja opažanja — 6.45 Vesele melodije — 7.10 Včeraž zvečer v svetu — 7.20 Jutranja telovadba — 8.45 Dobrodošli z novicami — 9.00 Za prijatelje glasbe — 10.05 Magazin ob desetih — 11.00 Roman v nadaljevanju — 11.15 Opoldanski koncert — 13.00 Operni koncert — 13.45 Gospodarska poročila — 14.00 Slavni orkestri, slavni dirigenti — 15.00 Več uka, več znanja — 15.45 Koncertna ura — 16.30 Majhne dragocenosti — 17.10 Kulturna poročila — 17.30 Mladinska redakcija — 18.00 Večerni koncert — 18.55 Danes zvečer boste videli in slišali.

Sobota, 20. 7.: 6.05 Govori Fritz Schilling — 6.09 Vesele melodije — 8.15 Jutranja glasba — 9.00 Smeh sodi k oliki — 13.30 Tehnični razgled — 13.45 Iz opernega sveta — 14.30 Literarna delavnica — 15.00 Orkestralni koncert — 18.00 Evropa poje — 18.30 Ljudska glasba iz Skandinavije — 20.00 Portret: Don Juan — 21.00 Mednarodna zborovska tekmovanja — 22.10 Srce sveta — 23.10 Nočna glasba.

Nedelja, 21. 7.: 6.05 Vesele melodije — 8.15 Mila umetnost — 11.00 Kulturno poročila iz Avstrije — 11.05 Praška pomlad 1968 — 13.20 Stališče — 13.35 Operni koncert — 15.00 Popoldanski koncert — 16.30 Križem skozi svet, križem skozi čas — 17.05 Pokrajina, z majimi očmi — 18.00 Veseleje z glasbo — 19.10 Madame Butterfly — 22.10 Veliki možje avstrijske književnosti — 23.10 Glasba z Dunaja.

Ponedeljek, 22. 7.: 6.05 Odkrito povedano — 6.08 Agrarna politika — 6.13 Vesele melodije — 8.05 Jutranja glasba — 15.00 Iz upodabljalno umetnosti — 17.15 Knjiga tedna — 19.45 šansonji — 20.00 Evropski koncert — 21.30 Dunajska šola — 22.10 Znanje časa — 23.10 Sodobna avstrijska glasba.

Torek, 23. 7.: 6.05 Preden odidete — 6.09 Kratko in jedrnatno — 6.12 Vesele melodije — 8.05 Jutranja glasba — 15.00 Rokodelstvo, vera in pridnost deželanov — 17.15 Človek brez značaja — 19.45 Pesmi Franza Schuberta — 20.00 Spectrum Austriæ — 21.30 Glas-

AVSTRIJA

Sobota, 20. 7.: 16.00 Mednarodni jahalni in skakalni turnir — 18.05 Od tedna do tedna — 18.30 Dober večer v soboto, želi Heinz Conrads — 17.00 Družina Feuerstein — 19.27 šport — 19.45 Čas v sliki — 20.00 Komentar dr. Portischa — 20.15 Gledališke zgodbe, burka z glasbo — 21.45 športni žurnal — 22.15 Čas v sliki — 22.25 Jezdec prerije, kavbojski film.

Nedelja, 21. 7.: 14.45 Mednarodni jahalni in skakalni turnir — 16.45 Za otroke — 17.20 Doktorji — 18.10 Za mladino: Kontakt — 18.30 Nedelja v Evropi: Amsterdam — 19.00 Čas v sliki in vprašanje tedna — 19.30 šport — 20.15 Drevesa umirajo pokonci, komedija — 21.50 Mali baletni register — 22.30 Čas v sliki.

Ponedeljek, 22. 7.: 18.30 Podoba Avstrije — 19.00 Zaljubljen v čarovnico — 19.27 šport — 19.45 Čas v sliki — 20.15 Z dežnikom, prikupnostjo in melano — 21.05 Prometni razgledi — 21.55 Čas v sliki — 22.05 Posebej za vas.

Torek, 23. 7.: 18.35 Novosti iz kmetijstva — 19.00 Theo Lingen — 19.13 Pomagati, toda kako — 19.30 šport — 19.45 Čas v sliki — 20.15 Ta naš svet — 21.00 Odkrilo srčna lažnivka, komedija — 22.40 Čas v sliki.

Sreda, 24. 7.: 11.00 Smeh je dovoljen — 11.45 77 - Sunset-Strip — 17.00 Za otroke — 17.35 Mala športna abeceda — 18.00 Za družino — 18.35 Kultura, aktualno — 19.00 Televizijska kuhinja — 19.27 šport — 19.45 Čas v sliki — 20.15 Uganite poklic — 21.00 Studentovska veseloigra — 22.20 Čas v sliki.

Četrtek, 25. 7.: 18.35 športni kaleidoskop — 19.00 Indijanec Mato — 19.27 Zanimalo vas bo — 19.45 Čas v sliki — 20.15 Kriminalni film — 22.00 Čas v sliki — 22.10 Celovečerni film.

Petek, 26. 7.: 18.35 Podoba Avstrije — 19.00 Poletje solnograških slavnostnih iger — 19.27 šport — 19.45 Čas v sliki — 20.15 Čuda živalskega sveta — 21.00 Ljubimec za pet dni — 22.25 Čas v sliki — 22.35 Glasba pred polnočjo.

TELEVIZIJA

JUGOSLAVIJA

Sobota, 20. 7.: 18.25 Zgodba o zgodbi, serijski film — 19.15 Črke revolucije — 18.56 Pesem poletja — 20.00 Dnevnik — 20.35 Zabavno glasbena oddaja — 21.35 Točaj, amer. film — 22.25 Kažipot — 22.45 Poročila.

Nedelja, 21. 7.: 9.30 Dobro nedeljo voščimo z ansambлом Kamilo in Rom — 10.00 Kmetijska oddaja — 10.45 Zgodba o golobici, serijski film — 18.50 Kažipot — 19.10 Otok zakladov, serijski film — 19.56 Pesem poletja — 20.00 Dnevnik — 20.50 Srečanje z Rašico — 21.50 športni pregled — 22.20 Dnevnik — 22.40 Atletika „6 narodov“.

Ponedeljek, 22. 7.: 18.30 Po Sloveniji — 18.45 Propagandna medigra — 18.50 Reportažni omnibus — 19.25 Novosti iz studia 14 — 19.56 Pesem poletja — 20.00 Dnevnik — 20.35 Requiem za heroji, drama — 21.40 M. Kozina: Bela Krajina, simfonična pesnitev — 22.00 Poročila.

Torek, 23. 7.: 18.30 Risanke — 18.45 Z največjo hitrostjo, filmska burleska — 19.00 Kako smo gospodarili — 19.56 Pesem poletja — 20.00 Dnevnik — 20.40 Temni prehod, amer. film — 22.25 Niso samo rože rdeče — 22.55 Poročila.

Sreda, 24. 7.: 18.40 Kljukčeve dogodivščine, luktonvi film — 19.05 Dubrovniške poletne priveditve — 19.56 Pesem poletja — 20.00 Dnevnik — 20.35 Zgodba o deklici Giselle — 21.25 Plečnika do današnje arhitekture — 21.55 Portret ženske v rdečem, serijski film — 22.45 Poročila.

Četrtek, 25. 7.: 17.30 Ropar, serijski film — 18.00 Po Sloveniji — 18.15 Propagandna medigra — 18.20 Narodna glasba — 18.45 Reportaža: Titograd — 19.05 Zabavno glasbena oddaja — 19.56 Pesem poletja — 20.00 Dnevnik — 20.50 Če bogovi hočejo — 21.50 Zgodba o deklici Giselle — 22.30 Poročila.

Petek, 26. 7.: 18.15 Tiktak: Ajataj — 18.30 Otroška olimpijada v Celju — 19.00 Onesnaženost zraka in vode — 19.30 Pozabljeni Orient, kulturni film — 19.56 Pesem poletja — 20.00 Dnevnik — 20.35 Pod rimskim soncem, ital. celovečerni film — 22.15 Poročila — 22.35 Čajkovski: VI. simfonija.

Podjurski trgovski CENTER
bratje RUTAR & Co

Dobrla ves-Eberndorf

HLADILNIKE

pohištvo
talne obloge
barve

Vabljeni tudi v hotel-gostiino RUTAR

RADIO PROGRAM

REGIONALNI PROGRAM

Poročila: 5.00, 5.50, 6.30, 7.45, 10.00, 12.45, 17.00, 19.00, 20.00, 22.00, 23.00.

Dnevne oddaje (razen sobote, nedelje in praznikov): 5.00 Pozdrav — 5.40 Jutranja opažanja — 5.45 Kmetijska oddaja — 6.05 Jutranja telovadba — 8.05 Zveneč jutranji pozdrav — 9.00 šolska oddaja — 11.30 Kmetijska oddaja — 11.45 Za avtomobiliste — 12.00 Opoldanski zvonovi — 13.05 Objave — 14.00 Za ženo — 14.15 Slovenska oddaja — 15.30 Otroška ura — 16.00 Koncert po željah — 18.15 Odmev časa — 18.45 šport — 18.55 Lahko noč otrokom — 19.03 Pregled sporeda.

Sobota, 20. 7.: 5.05 Začetek dneva s pihalno glasbo — 7.55 Naš hišni vrt — 8.15 Priljubljene melodije — 10.05 Postanek v Parizu — 11.00 Naša lepa domovina — 13.50 Za filateliste — 14.00 Koncert zabavne glasbe — 15.00 Koroški roman — 15.30 Koncert po željah — 17.10 Sodobni skladatelji glasbe za pihala — 18.00 Vaš konjiček — 18.50 Kulturno-politične perspektive — 20.10 Kabaretiistične impresije — 21.00 Zveneča Avstrija — 22.10 šport — 22.25 Plesna glasba po naročilu.

Nedelja, 21. 7.: 6.05 Orglska glasba — 7.35 Notna igra — 8.15 Dopust na Dunaju — 9.45 Glasba za mesto in podeželje — 10.30 Radijska pripovedka — 11.00 Dopoldanski koncert — 13.45 Iz domovine — 14.30 Koncert po željah — 16.30 Dunajska glasba — 17.05 Plesna glasba — 18.00 Pregled koroškega tiska — 18.30 Pogovor o umetnosti — 19.00 šport — 19.30 Govori deželni glavar Hans Sima — 20.10 Iz operete In musicala — 21.30 Sezona na Tirolskem — 22.10 šport.

Ponedeljek, 22. 7.: 5.05 Godba na pihala — 9.00 Glasba zate — 10.05 Operetne melodije — 15.00 Nova koroška pesem — 15.15 Koroški knjižni kotiček — 17.10 Mixed pickles z glasbo — 19.15 Vsakodnevni problemi pod lečo — 20.10 Slušna igra — 21.30 Ljudska glasba sosedskih narodov — 22.10 Aktualni pogovor o športu.

Torek, 23. 7.: 5.05 Ko trobente igrajo — 18.15 Davčno pravo — 8.20 Priljubljene melodije — 9.00 Jaro Schmied in njegovi solisti — 9.30 Ljudske pesmi in ljudski plesi — 10.05 Pisan spored — 11.00 Ljudske balade — 13.45 Za mladino — 15.00 Komorna glasba — 17.10 Operetni koncert — 19.15 Slišiš pesmico — 20.10 Kraji Italijanske glasbe — 21.15 Poje Renata Tebaldi — 21.30 Zvoki pihalne glasbe — 22.10 šport.

Sreda, 24. 7.: 5.05 Ljudske viže — 8.15 Priljubljene melodije — 9.00 Zabavna glasba — 9.30 Iz novih knjig koroških založb — 10.05 Josef Lanner — 11.00 Ljudska glasba — 15.00 Satire — 15.15 Pripovedka — 15.30 Književnost iz Koroške, Slovenije in Furlanije-Juljske krajine — 17.10 Zabavna glasba — 19.15 Obisk pri koroških zborih — 20.10 Tri dni pred premiero — 21.15 Zveneči filmski magazin — 22.10 šport.

Četrtek, 25. 7.: 5.05 Veseli zvoki — 8.15 Priljubljene melodije — 9.00 Koncert — 9.30 Dežela ob Dravi —

ZAHVALA

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so našo priljubljeno mamo

Marijo Breznik

gostilničarka v Pliberku

v mesecih njene težke bolezni obiskovali in ji v takem velikem številu izkazali zadnjo čast, izrekamo toplo zahvalo.

Zahvalujemo se tudi č. gospodu dekanu Sriencu, gg. župnikoma Kuležu in Mičeju ter ostali duhovščini, g. Lovru Kramerju, predsedniku Zveze slovenskih izseljencev, zboru pliberškega prosvetnega društva „Eduinost“ in zborovodji g. Folteju Hartmanu ter cerkvenemu zboru. Naša zahvala velja tudi vsem, ki so nam pismeno izrekli svoje sožalje.

Pliberk, v juliju 1968

Milan, Štefan, Kristijan, sinovi
Gitka, Mara, Cilka, hčerke